



VÍTEJTE V CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI BROUMOVSKO

LETNÍ.BROUMOVSKO

Informační noviny. Broumov, Police n. M., Teplice n. M., Meziměstí ■ LÉTO 2024



Broumovsko Všechno, po čem vaše duše touží

Nevěřili byste, kolik se toho tady děje. My jsme tomu také zpočátku nevěřili. Pohlcení vlastním pragocentrismem, neuměli jsme si představit, že by odlehlý region na hranicích s Polskem nabízel víc než jen klid, krásnou přírodu a barokní památky. Brzy jsme však zjistili, že Broumovsko skýtá všechno, po čem duše touží, ať už jde o kulturní, sportovní a další společenské akce na obecní úrovni.

Na své si na Broumovsku přijdou milovníci přírody, kteří sem přijdou třeba vlakem, a pak se mohou donekonečna toulat krajinou. Mohou jít Javořími horami z jednoho vrcholu na druhý a nepotkat za celý den živou duši. Je jen na nich, zda svůj pohled stočí směrem do Polska či se kochají pohledem do broumovské pánve. Pravda, pravděpodobně potkají výletníky na Ruprechtickém Špičáku, kam je přitahuje vyhlídka z rozhledny. Takové toulání je možné zakončit třeba v Šonově, nejdelší vesnici na Broumovsku plnou statků broumovského typu, která je známá kostelem sv. Markéty, ovčí farmou manželů Menšíkových a v posledních několika letech kovářskou dílnou uměleckého kováře Ondřeje Klíra.

Toulat se dá samozřejmě leckde jinde, ať už návštěvníci volí divokost, či uměřenější procházky. Adršpaško-teplické skály nouzí

o turisty netrpí, spíše naopak. Kdo se chce vyvětrat z města, vyrazí raději po skalnatém hřbetu Broumovských stěn, užije si návštěvu restaurace Hvězdy, vyhlídku na Skalní divadlo a procházku Kovářovou roklí dolů do Hlavňova (mimořádně tuhle trasou šel také prezident Petr Pavel při své zimní návštěvě Broumovska), nebo naopak na druhou stranu do Křinic. Možných cest, kterými se vydat, je na Broumovsku opravdu spousta, stačí se jen podívat do mapy, případně se poradit v některém z místních informačních center.

Po celé léto žije Broumovsko také kulturou. Krásným zážitkem je dozajista návštěva některého z koncertů festivalu Za poklady Broumovska. Letos již po devatenácté se spolu s ním otevrou dveře barokních kostelů z dílny Kryštofa a Kiliána Ignáce Dientzenhofferových. V roce 2022 se broumovská skupina kostelů stala Národní kulturní památkou a dále probíhá úsilí o jejich zapsání na seznam UNESCO. Koncerty Za poklady Broumovska probíhají vždy v sobotu večer po celé léto a přivádějí na Broumovsko významné umělce světových i tuzemských jmen. Jsou zároveň příležitostí, jak zažít zklidnění a zduchovnění prostřednictvím hudby v nádherných barokních prostorách.

Broumovsko je také mekou sportovců. Horolezci jezdí na zdejší pískovce více než sto let a ti nejvášnivější se sem nakonec přestěhovali. Nezastavěná krajina je však také velkým lákadlem pro cyklisty, kteří si díky síti cyklostezek, jež je dnes provede česko-polským příhraničím, přijdou na své. Ti ambicióznější nemohou vynechat Broumovský bike a především nejznámější a nejtěžší závod horských kol Rallye Sudety, jehož 30. ročník se pojede na začátku září.

Nabídka zajímavostí zdaleka nekončí. Otevřete tedy stránky Letního Broumovska a najdete si přesně to, po čem vaše duše touží.

Michaela Mašková, foto: Jen Pfeifer, Marek Jehlička

ZVEME VÁS

Klášter Broumov

Bohatá minulost a živá současnost
klášterních prostor

(více na str. 2–3)



Než se vydáte do Adršpašských skal

Důležité informace před vaší návštěvou
skalních měst

(více na str. 5)



Výlet vlakem do Polska

Tipy na vaše výlety do nejbližšího okolí
Broumovska

(více na str. 15)



Z Machova do Broumovských stěn

Machovsko jako ideální východisko
k pěším túrám do Broumovských stěn
a Stolových hor

(více na str. 20–21)



Do regionu Broumovska míří v poslední době stále více návštěvníků a na celý region je upírána čím dál větší pozornost. Jedním z důvodů, proč sem lidé přijíždějí, je dozajista barokní klášter Broumov. Symbolizuje bohatou minulost pod taktovkou benediktinského řádu i současné vzdělávací a kulturní aktivity v regionu.

Benediktinský řád, který dodnes sídlí v pražském břevnovském klášteře, přišel do zdejšího kraje ve 13. století. Na místě dnešního kláštera obnovil bývalou tvrz do podoby kamenného hradu a postupně zde vybudoval celý klášterní komplex s kostelem sv. Vojtěcha a budovou gymnázia, jak ho vidíme dnes. Benediktini převzali správu nad celým krajem a klášter Broumov se stal duchovním a hospodářským centrem. Kromě duchovní správy totiž mniši také vařili pivo, pečovali o zdejší lesy, provozovali klášterní gymnázium. Jejich druhým sídlem byla Police nad Metují, kde je rovněž benediktinský klášter s kostelem Nanebevzetí Panny Marie. Díky síle a bohatství řádu přišli do kraje nejvýznamnější umělci a řemeslníci. Jejich dílo můžeme obdivovat dodnes, jak při pohledu na samotný klášter Broumov, tak při návštěvě kostela sv. Vojtěcha. Neopomenutelná je také Broumovská skupina kostelů, dílo barokních mistrů Kryštofa a Kiliána Ignáce Dientzenhoferových, a další drobné sakrální památky roztroušené v krajině.



Klášter Broumov bohatá minulost, živá současnost

Historické interiéry kláštera

Klášter Broumov celoročně zpřístupňuje část svých prostor. Prohlídky se v letní sezóně konají každý den (vždy v celou hodinu) a návštěvníci si mohou vybrat z několika typů prohlídek. Základní prohlídkový okruh je zavede do původního mnišského refektáře (jidelny), v níž jsou kromě obrovského jídelního stolu vystavena obřadní roucha. Během prohlídky refektáře se tak návštěvníci dozvědí, jak takový refektář fungoval či proč se zde

dodržovalo silentio. V refektáři je rovněž vystavena fotokopie vzácné kopie Turínského plátna. V letošním roce je vzhledem k nutnému zlepšení interiéru uzavřena konventní knihovna. Návštěvníci však mají příležitost zhlédnout malou virtuální expozici, která jim dovolí – alespoň zprostředkovaně – nahlédnout do jejích tajů. Závěrem prohlídky návštěvníci zavítají do klášterního kostela sv. Vojtěcha. Od dubna do června bude také na chodbách kláštera k vidění výstava básnické sbírky Václava

Havla Antikódy, kterou do kláštera zapůjčila Knihovna Václava Havla.

Kostel sv. Vojtěcha

Součástí prohlídkového okruhu je samozřejmě návštěva klášterního kostela sv. Vojtěcha. Duchem prosvícený a nádherně vyzdobený kostel silně působí na každého, kdo do něj vstoupí. Dodnes se v něm konají bohoslužby a koncerty duchovní hudby. Barokní přestavba kláštera, která započala za opata Tomáše Sartoria a dokončil ji opat Otmar Zinke, pochází z rukou nejpovolanějších – Kryštofa a Ignáce Kiliána Dientzenhoferových. Klášterní kostel však pochází z dřívější doby a jeho stavba započala v roce 1684 z ruky Martina Allia. Rovněž detailní a elegantní štuková výzdoba, sochy svatých, nástěnné a stropní fresky a zlatě zdobené dřevorezby pocházejí z dílen slavných umělců, jako byli sochař Jan Brokoff či malíř Petr Brandl. Zajímavostí je, že zatímco kostel byl přestavěn za čtyři roky, jeho výzdoba trvala celých osm let.

Dvě výročí

Klášter Broumov slaví v letošním roce dvě výročí. Tím prvním je 25 let od nálezů vzácné kopie Turínského plátna v klášterním kostele sv. Vojtěcha. K senzačnímu objevu došlo v roce 1999, plátno bylo uloženo nad kaplí sv. Kříže za zlateným štukovým věncem s nápisem Sancta Sindon. U plátna byla přiložena autentika (průvodní listina), ze které je zřejmé, že plátno daroval v roce 1651 turínský arcibiskup Julius Caesar Bergiria opatu u sv. Mikuláše na Starém Městě pražském (pozdějšímu pražskému arcibiskupovi) Matouši Ferdinandu Sobkovi z Bílenberka. Ten ji za svého života daroval broumovskému klášteru. V průvodním dokumentu je uve-



Klášterní refektář



Klášterní kostel sv. Vojtěcha



Klásterní zahrada



Růžový dvůr

deno, že kopie byla při slavnostním obřadu dotýkána s originálem. Do něj bylo údajně zabaleno tělo Ježíše Krista a na látce zůstal otisk jeho tváře a těla. Proces dotyku měl přenést duchovní hodnotu originálu. V loňském roce byla kopie převezena do Břevnovského kláštera, návštěvníci však mohou v refektáři vidět její fotokopii. Turistickému plátnu by se měla věnovat jedna ze speciálních letních prohlídek.

Druhým významným výročím je 400 let od založení klášterního gymnázia. Tato budova přiléhá z jedné strany ke kostelu sv. Vojtěcha, z druhé pokračuje do Růžového dvora, v němž se nachází restaurace U Tří růží. Dnes v ní sídlí organizace, které se podílejí na rozvoji regionu Broumovska, ať už je to Agentura pro rozvoj Broumovska, Vzdělávací a kulturní centrum Broumov či MAS Broumovsko.

Léto v klášteře

Na letní sezónu plánuje klášter Broumov kromě základního prohlídkového okruhu také nové expozice. Jedna z nich se zaměří na internaci reholníků a reholnic od roku 1950. Zároveň bude klasický prohlídkový okruh doplněn o zkrácenou variantu prohlídky klášterního kostela sv. Vojtěcha. Klášter Broumov tradičně v letní sezóně nabízí oblíbené noční prohlídky.

Během letní sezóny je v areálu kláštera připraven také bohatý program pro děti. Maiwaldova akademie zde každoročně nabízí několik aktivit pro nejmenší, ať už je

to workshop Voda voděnka, Broumovsko skrytou kamerou, Interaktivní prohlídky skriptoria či další dílny, jako jsou Iluminátorská dílna a Knihtisk. Nejen dětem jsou určeny výstavy v Dětské galerii Lapidárium, které vždy doprovázejí kreativní workshopy.

V létě ožívá rovněž klášterní zahrada, která celoročně skýtá příjemný prostor pro nalezení klidu a odpočinku. V létě jsou však v klášterní zahradě umístěna umělecká díla, v Galerii Dům se konají výstavy současných výtvarných umělců. Zahrada také pravidelně ožívá open-air koncerty v rámci cyklu ArtCafé či zde vystupují divadelní soubory, například soubor Klicperova divadla z Hradce Králové. Bližší informace ke všem akcím v klášteře jsou k dohledání na webových stránkách klasterbroumov.cz.

Dům hostů

Bývalou mnišskou pohostinnost dnes poskytuje Dům hostů, který byl vybudován v duchu skromnosti a čistoty z bývalých mnišských cel. Ubytování je k dispozici všem zájemcům – jednotlivcům, skupinám i rodinám s dětmi. Kromě dvoulůžkových a čtyřlůžkových pokojů je k dispozici i turistická noclehárna – poutníci, kteří jdou Svatojakubskou cestu, tady mohou dostat razítko. Pobyť v klášterních prostorách je pro každého jednoznačně velkým zážitkem, zdejší genius loci se zkrátka ani po staletích nemůže vytratit.

Michaela Mašková,
foto: archiv APRB a SDMB



Skriptorium



Koncert v klášterní zahradě

Nechte se inspirovat výtvarným uměním v Galerii Dům

Procházku broumovskou klášterní zahradou můžete i letos okořenit špetkou umění. Pokud vás zajímá sochařská či malířská tvorba současných českých autorů, budete v Galerii Dům na správném místě. Od jara do podzimu si tu můžete prohlédnout celkem čtyři výstavy – tři uvnitř v galerii a jednu venku v klášterní zahradě.

Díky výběru kurátorů Ivy Mladičové a Petra Vaňouse, který byl v roce 2023 Českou akademií vizuálního umění vyhlášen kurátorem roku za výstavy v pražských i mi-

mopražských galeriích, bude letos galerie prezentovat díla zajímavých umělců.

Od 5. května do konce října představí v klášterní zahradě svou tvorbu sochař David Tureček, který pracuje především s betonem a zajímá ho zvědomování vrstev osobního psychického prostoru, reflexe raných pocitů fixovaných pamětí, ale i transformace osobnosti v období dospívání. Počátkem května bude zahájena také výstava malířky Anny Neborové, která reprezentuje silnou generaci autorek-umělkyní, nastupujících na českou uměleckou scénu v průběhu devadesátých let. Své výjimečné místo v tomto rámci zaujímá i tím, že se nevzdala média obrazu, a to ani v době silného nástupu nových médií. V červenci a srpnu budou prostory galerie patřit tvorbě Michala Škody, jehož východisko práce spočívá v sochařství a tvorbě objektu, vyvíjené vždy s bezprostřední citlivou vazbou na prostor a principy jeho utváření. V září a říjnu ho vystřídá výstava děl Bronislavy Bakule Malé, která se v posledních letech věnuje především grafice. Její práce často figurují mezi oceněnými v soutěži Grafika roku. Náměty nachází v realitě bezprostředního okolí, v každodenní běžnosti, v krajině.

Bližší info na www.galeriedum.cz.

Kateřina Ostradecká,
foto: Ivan Němec a archiv APRB



David Tureček



Galerie Dům



Anna Neborová

Klášterní zahrada

David Tureček:
5. 5.–27. 10. 2024
vernisaž 4. 5. 2024

Galerie Dům

Anna Neborová:
5. 5.–23. 6. 2024
vernisaž 4. 5. 2024
Michal Škoda:
30. 6.–25. 8. 2024
vernisaž 29. 6. 2024
Bronislava Bakule Malá:
1. 9.–27. 10. 2024
vernisaž 31. 8. 2024

Malé letní divadlení, to je červenec ve znamení skvělých divadel

19. ročník Malého letního divadlení začíná 16. července na nádvoří kláštera v Broumově.

Hned první večer se můžete těšit na komedii s názvem Game over v podání Divadla Karma. Jestli komedie patří do romantického žánru, nebo ne, nechť divák posoudí sám. Hlavním tématem jsou nikdy

nekončící hry mezi ženami a muži. Hru napsali Roman Vencel a Michaela Doležalová. Tito autoři nejsou žádnými nováčky, jejich dílem je také úspěšná inscenace Když se zhasne, kterou divadelní příznivci měli možnost zhlédnout i v Broumově v podání ochotnického souboru Divadlo Broumov. Nevyhýbají se ani pohádkovým příběhům.



Z jejich pera vzešlo i Dobrodružství na ostrově Čičidžuma, které pobaví nejen dětské publikum hned druhé festivalové odpoledne. Představení s názvem Minikomedie: kabaret Scéna nastudovalo Divadlo Scéna v loňském roce a vy máte možnost ve středu večer být součástí namíchaného divadelního koktejlu, kterému nechybí prvky komického, historického, psychologického i shakespearovského dramatu, propojené kouzly, žonglováním, tancem a zpěvem.

Ostrý, britský humor britského autora P. Quiltera se line divadelním představením Růžové svatby v podání Michaely Dolinové a Vilmy Cibulkové. Obě podávají skvělý výkon v roli sester, které mají společně orga-

nizovat svatbu dcery a neteře v jedné osobě. Dokáží se shodnout, jakou chuť by měl mít svatební dort a kolik hostů mají pozvat? A hlavně – zvládnou si k sobě znovu najít cestu? To se dozvíte ve čtvrtek 18. července.

Je vaším „šálkem“ spíše One Man Show? Komedie, ve které se herečky nabízejí příležitost prokázat své herecké kvality? Představení Tereza v podání Barbory Vackové patří přesně do tohoto žánru a vypráví o poštačce, která si umí udělat legraci i z těžkých životních situací.

Čeká nás toho víc, přijďte za námi a zažijte divadelní atmosféru na nádvoří kláštera.

Jitka Exnerová

Než se vydáte do Adršpašských skal

Rádi byste poznali krásy národní přírodní rezervace Adršpašské skály? Shrnutí jsme pro vás pár klíčových informací, které vám pomohou naplánovat si výlet a užít si ho naplno.

Rezervace vstupenek a parkování

Prvním krokem je rezervace vstupenky a parkování. Čím dříve si cestu do Adršpachu naplánujete a objednáte vstupenky, tím máte větší jistotu, že si svůj vstup do Adršpašských skal užijete bez zbytečného čekání. Ideální je provést rezervaci s dvoutýdenním předstihem.

Vyměňte cestu autem za vlak, bus nebo kolo

Pokud máte možnost, nechte auto doma a podpořte myšlenku udržitelného cestování. Vlakové spojení do okolí Adršpašských skal je dobře zajištěno, a tak můžete snadno přijet až před vstupní bránu. Autobusová zastávka se nachází nedaleko, přibližně 300 metrů od vstupu do areálu. Pro cyklisty je k dispozici zázemí v podobě zastřešené kolárny přímo u vstupu. Do skal už jen po svých.

Náročnost trasy a neodolatelná plavba pramíci

Turistický okruh skalním městem (zelený okruh) je přibližně 3,5 km dlouhý, dá se absolvovat přibližně za dvě a půl hodiny. Trasa kolem Pískovny (modrý okruh) má délku 1 km. Žlutá trasa (Vlčí rokle) vedoucí do Teplických skal měří 3,5 km. První část tra-

sy k Malému vodopádu je nenáročná a spíše rovinatá. V druhé části (tzv. Nové partii) vás prověří úzké strmé schody, kterých zdoláte přibližně 850. Další porce schodů vás čeká na cestě k Velkému vodopádu a k Jezírku. Dohromady vystoupáte a sestoupáte po cca 1 700 schodech. Vstupenky na plavbu pramíci koupíte v pokladně přímo pod Jezírkem (není možné si je koupit předem). Plavba s výkladem kapitána trvá přibližně 20 minut.

Pozor na hlad a žízeň

Mějte na paměti, že se nacházíte v národní přírodní rezervaci. Na turistickém okruhu není ani občerstvení, ani toalety! Jediným menu je skalní formace a jediným nápojem je čistá voda z vaší lahve.

Toalety se nachází ve vstupním areálu těsně před branami skalního města.

Budte připraveni na změny počasí

Počasí v přírodě může být nepředvídatelné, mějte s sebou vhodné oblečení a obuv, která vám umožní pohodlně a bezpečně prozkoumat Adršpašské skály. Žabky sice mohou na první část prohlídkového okruhu stačit, ale pevné boty můžeme doporučit zejména při výstupech po dřevěných schodech.



Kam se vydat ze skal

Skalní město vás uchvátilo, ale dostavuje se vyčerpání? Nabrat síly můžete v místních restauracích. Navštívit lze i náš renesanční zámek se zahradou. V posledních letech se dočkal oprav a chystají se další. Nyní zde najdete zázemí s kavárnou, infocentrem a dětským koutkem, pohádkovou místnost i unikátní hru Třetí princ (podle pohádky, která se v Adršpašských skalách natáčela). Můžete si prohlédnout expozici horolezectví, lnářství, života na zámku i výstavu zkamenělin, které vám budou vyprávět o časech, kdy byl Adršpach na dně moře. Na letošní sezónu se chystá expozice skleněných upomínkových předmětů z historie Adršpachu.

Vstupné, otevírací doba a další dotazy

Aktuální informace, ceníky, otevírací dobu, online vstupenky i časté dotazy najdete na našem webu www.adrspasskeskaly.cz.

Tipy na závěr

Nejlevnější vstupné získáte online v době mimo exponované časy a minimálně s dením předstihem. Cena parkovného platí po celý den. Pokud budete ubytováni na Broumovsku, můžete získat kartu hosta. Díky ní budete mít slevy na atrakitivity v regionu a garantovaný vstup do Adršpašských skal. Více informací najdete na webech www.adrspasskeskaly.cz a www.broumovsko.cz.

Kateřina Menšíková, foto: Jakub Stára



Pískovna



Trať Trutnov – Teplice n. M.



Uhlířská věž



UBYTOVÁNÍ
POD OŠAŠEM

**Přijďte si k nám odpočinout
a užít si krásnou přírodu u Adršpašských skal!**

**Zarezervujte si pobyt v našich komfortních apartmánech
ještě dnes a užijte si kouzelnou atmosféru
ve východních Čechách.**

Rezervace ubytování na tel.č.: 721 106 077

www.podostasem.com

Ubytování pod Ošašem

Žďár nad Metují 60, 549 55 Žďár nad Metují

Za vínem a hudbou? Do broumovského kláštera!

Broumovský klášter, to nejsou jen prohlídkové okruhy a barokní historie. V národní kulturní památce to pulzuje životem i v současné době a zavítat tam můžete třeba i na koncerty či degustace vín.

Pokud milujete živé koncerty pod širým nebem, u kterých si můžete dát sklenku vína, pak právě vám je určen hudební program ArtCafé. Jde o pravidelná večerní vystoupení českých i zahraničních kapel a interpretů – dvakrát či třikrát měsíčně v sále Kreslárna

nebo během léta v klášterní zahradě pod dubem nebo před Galeríí Dům. Jádrem programu se zaměřuje především na jazz, ale i jiné hudební žánry, s přesahem k tanečnickým, divadelním či hudebně-poslechovým večerům. Účastníci ArtCafé se mohou stát



členy klubu a získat nejen cenově výhodnější vstupné nebo slevu v klášterní kavárně, ale i možnost pravidelného zasílání novinek a pozvánek. Letní program ArtCafé najdete na www.klasterbroumov.cz.

Veřejná ochutnávka nejlepších vín

Je-li vám bližší spíše víno než hudba, můžete vyrazit do klášterních Benediktinských sklepů, kde se během prázdnin konají každý čtvrtek pravidelné podvečerní degustace. Ochutnávkou vín provází klášterní somme-

liér a na degustaci je nutné si zamluvit místo. Oblíbenou letní akcí pak je Vinum et Cetera – veřejná ochutnávka nejlepších českých a moravských vín z kolekce Salonu vín ČR. Letos se Vinum koná v sobotu 8. června od 13 hodin v areálu kláštera. Vstupenky je možné koupit v předprodeji na stránkách smsticket.cz, vína se pak platí zvlášť v areálu kláštera. Chybět nebude ani doprovodný hudební program a bohaté občerstvení.

Kateřina Ostradecká, foto: Petr Machota

Mlýn Dřevíček – vodní mlýn v Horním Dřevíči

V dolní části obce Horní Dřevíč stojí budova, na jejíž fasádě je nápis Mlýn Dřevíček. Zvenčí docela obyčejný dům v sobě skrývá neobyčejně zachovalé kompletní mlýnské zařízení. Celý areál mlýna včetně náhonu je prohlášen za kulturní technickou památku.

Jakým způsobem získáváme z obilí mouku, kterou běžně používáme při vaření i pečení? K vodním mlýnům od nepaměti patřilo vodní kolo a mlecí kameny. Tak jednoduché to ale není. Asi před 150 lety se mlýny začaly měnit. A jedním takovým, s originálními stroji starými kolem devadesáti let, je Dřevíček. Mlýn ve své době zásobil kvalitní

moukou místní obyvatele i vzdálenější obchodníky a pekaře.

V rámci prohlídky mlýna vám pan otec vysvětlí, že cesta přeměny obilí v kvalitní tříděnou mouku není jen o pouhém semletí. Poznáte účel všech mlýnských strojů a jejich zapojení do výroby mouky. Pokud neopomene, dozvíte se i to, jakým způ-



sobem je zajištěno, že mlýn nevybuchne. Na závěr prohlídky bude mlýn spuštěn do ukázkového provozu pomocí původní Francisovy turbíny. Do pohybu se díky koženým řemenům a transmisí dají dopravní, čistící, mlecí a vysévací zařízení. Uvidíte a vlastní rukou si vyzkoušíte, jak z tzv. reformy vypadává tříděná mouka. Celý systém pracuje čistě na mechanických převodech, bez použití jakékoliv elektroniky. Proto také vydržel dodnes.

Pro děti mají místní čerti drobné dárečky (sladkosti apod.). Ty získají tak, že

čertům „zaplatí“ mlýnskými dukáty, které obdrží u pokladny muzea. Ve mlýně je umístěno i několik strojů z jiných oborů. Jsou na ruční ovládání, které zvládnou roztočit i děti předškolního věku.

Systém a časy prohlídek jsou zveřejněny na webových stránkách www.mlyndrevickek.cz. Prohlídku si můžete objednat i pomocí e-mailu info@mlyndrevickek.cz, popř. na telefonu +420 739 049 450. Pro navigaci si zadejte Horní Dřevíč 3.

Arne Šubrt

Rallye Sudety slaví jubileum

Inspirací k založení tohoto závodu byla účast jeho současného ředitele Tomáše Čady, Pavla Slezáka a Miloše Noska na švýcarském 130 km dlouhém závodu Grand Ride Cristalp v roce 1994. Již o rok později se pěkovský propagátor mountainbikingu Jarda Soumar rozhodl zorganizovat něco podobného u nás na Broumovsku. Od té doby se 111 kilometrů dlouhá trať značená modrým trojúhelníkem ve žlutém čtverci sice změnila, ale ikonická místa s názvy, jako jsou Serpentina na Bišík, Laudonovy valy, Piklsteig, Pánova cesta, Sjezd k Václavu, Suchodolské kořeny, Velké a Malé Vodní zámky nebo Schody z Hvězdy, zůstala.

Start je na náměstí v Teplicích nad Metují, odkud se jede přes Bišík kolem Teplických a Adršpašských skal do Zdoňova, Mieroszowskými a Broumovskými stěnami do Machova, dále přes Bor, Hvězdu a Ostaš do Dědova. Poslední kopec je na Bišík a potom už následuje jen sjezd do cíle v Teplicích. Alternativou ke královské trase je 60km nebo 35km varianta. Pořadatelem je sportovní klub Redpoint team společně s Městem Teplice nad Metují s podporou Královéhradeckého kraje ve spolupráci s obcemi Broumova a Policka.

Závod na dlouhé trati doposud dokončilo 4.685 lidí, kteří absolvovali celkem 13.092 startů a na trati strávili více než 105 tisíc hodin. Pouze jediný z nich, Jan Pohl z Police nad Metují, závod dokončil pokříd v průměrném čase pod 8 hodin. Většinou ho jel na horském kole, ale soutěžil i na dvoj kole nebo koloběžce, také ho běžel nebo absolvoval v rámci ultra x-triatlonu a ultra x-duatlonu. Pouze ultra mtb maraton (210 km) si kvůli tvrdým časovým limitům na své konto nepřipsal. Ve všech ročnících startovali ještě dva borci – Vašek John, který jednou nedojel kvůli prasklému rámu kola, ale i tak na trati strávil zdaleka nejvíce času ze všech (270:31:01), a Věna Horných, který nedojel dvakrát. Z vítězů závodu je nejúspěšnější Lída Damková s pěti zářezů (1997, 1999, 2000 a 2002, 2003), čtyři má Míla Kalašová – Cesnaková (2018, 2021, 2022, 2023), po třech shodně Michal

Rallye Sudety je jeden z nejstarších, nejtěžších, nejdelších, nejtechničtějších, nejobávanějších, ale také nejpěknějších maratonů horských kol v České republice, kterého se každoročně účastní na tisíce domácích i zahraničních startujících.



Bubílek (2020, 2022, 2023), Bára Radová (2006, 2007, 2008), Irena Berková (2013, 2014, 2015) a Jana Pichlíková (2017, 2019, 2020).

Jubilejní 30. ročník tohoto kultovního závodu odstartuje pod názvem Redpoint Rallye Sudety v sobotu 7. září 2024 v Teplicích nad Metují, kde se můžete už v pátek setkat nejen s vítězi minulých ročníků, ale i s mnoha dalšími legendami tohoto závodu. Jako vzpomínka na doby minulé je na královské trati vypsána i podkategorie RETRO, která je podminěna jízdou na 26“ kole s ráfkovými brzdami. Zpestřením na 35km trati, určené především pro děti a ryzí „hobíky“, jsou vloženy závody jednokolek a běžců. V cíli budou tentokrát podle počtu startů pamětními medailami odměněni všichni, kteří dokončí závod. Na náměstí se bude točit pivo Primátor (pro závodníky zdarma) a promítat videa z minulých ročníků.

V teplickém infocentru bude instalována výstava o historii závodu.

Sportovní klub Redpoint team je každoročně pořadatelem mnoha dalších sportovních akcí, mezi které patří i Běh Teplickými skalami, který je dokonce o rok starší než Rallye Sudety. V neděli 25. srpna

se uskuteční již 31. ročník v rámci teplického Mezinárodního horolezeckého filmového festivalu.

Více se o sportovních akcích dozvíte v prodejně Sportiv Redpoint naproti kinu v Teplicích nad Metují nebo na www.redpointteam.cz.

Tomáš Čada



REDPOINT
TEPLICE NAD METUJÍ
HORSKÁ, KROSOVÁ,
SILNIČNÍ I ELEKTRO KOLA



PRODEJ - SERVIS - PŮJČOVNA - PORADENSTVÍ



www.redpointteam.cz

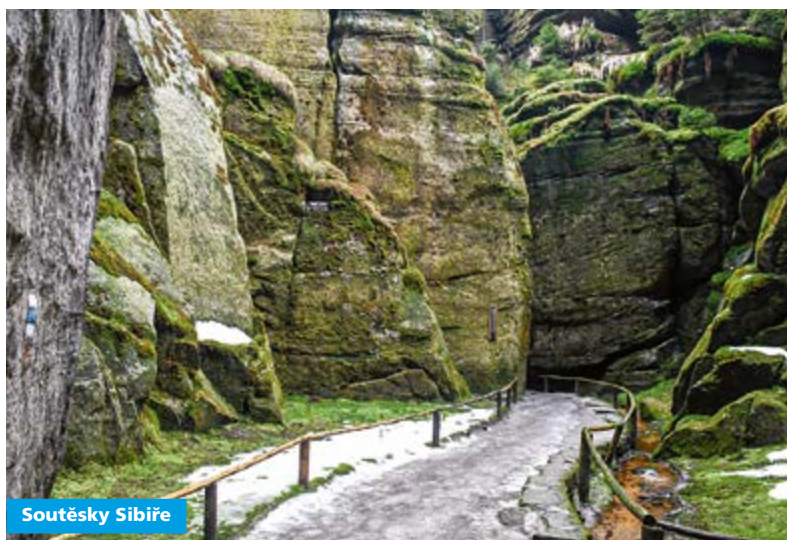
Teplické skály v nové sezóně



Paprika

V letošním roce byla v Teplických skalách zahájena sezona už v březnu, protože nám počasí z hlediska turistického ruchu přálo.

Letos jsme zaznamenali hned několik změn. Ve skalách, konkrétně v místě zvaném Sibiř, roztál sníh už koncem února. Většinou bývá Sibiř pod sněhem až do června. Další změnou je, že v tomto roce pravděpodobně nedojde k uzavření okruhu z důvodu hnízdění sokola stěhovavého, což se nestalo už téměř 20 let. Vše nasvědčuje tomu, že v loňském roce vyhynula celá sokolí rodina na ptací chřípku. Od pracovníků ze správy CHKO máme informace, že je ve skalách sokol slyšet, ale spíše se uhníždil na jiném, klidnějším místě, kde nebude rušen okolním děním.



Soutěsky Sibiř



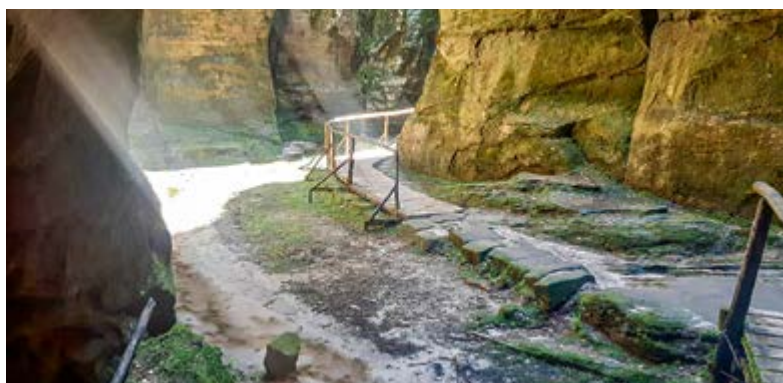
Kanec a Pes

V loňském roce jsme poprvé zavedli a vyzkoušeli on-line prodej vstupenek do Teplických skal. Tento krok návštěvníci přivítali, takže i letos bude možné zakoupit vstup prostřednictvím www.teplickeskal.cz. On-line vstupenka vám umožní bezproblémový průchod do skal a je cenově zvýhodněná, jednorázová, platná sedm dní od nákupu.

Teplické skály jsou považovány za divočejší a delší než sousední Adršpašské. Jelikož je okruh fyzicky náročnější, nejsou ani tolik navštěvované. Proto je zde dostatek prostoru k tomu, vychutnat si krásu okolní přírody a vysokých skalních masivů.

Další informace najdete na www.teplickeskal.cz.

Beata Radoňová



Infobod „Krajina, pískovec a člověk v broumovském klášteře“

To je plný název hravé interaktivní expozice, která už devátým rokem nabízí návštěvníkům areálu broumovského benediktinského kláštera neovědění seznámení se specifiky místní kulturní krajiny. O její vznik se po revitalizaci klášterního komplexu zasloužila obecně prospěšná společnost Vzdělávací a kulturní centrum Broumov. V poslední době ji k interpretaci přírodních a kulturních souvislostí zdejšího kraje při svých vzdělávacích programech a exkurzích bohatě využívá kromě Maiwaldovy akademie také Národní geopark Broumovsko.

Expozice, třebaže je na nádvoří označena popisnou cedulkou a logem Geoparku Broumovsko, je v klášterních zákoutích přece tak trochu tajemně ukrytá. Není se tedy čemu divit, že ji i po letech existence a volného přístupu neviděla ani řada místních.

V expozici jsou velmi originální formou do jednoho „informačního bodu“ zkoncentrovány a názorně přiblíženy nejvýznamnější fenomény Broumovska z oblasti geologie, biologie, architektury, historie i meteorologie.

İhned po vstupu vás po pravé ruce překvapí mohutná napodobenina pískovcové skalní věže, na niž můžete po

schodech vystoupat a z vrcholové vyhlídky (dokonce s vrcholovou knížkou) si prohlédnout formou velkoplošného fotografického panoramatu celou Broumovskou kotlinu i s některými známými skalními útvary hřebene Broumovských stěn. Nástěnné obrazové panely vás seznámí s tématy jako Příchod benediktinů, Dřevěný kostel, Město Broumov, Lidová architektura či Barokní stavitelé. Doplňující interaktivní prvky mnohdy lákají více rodiče než jejich ratolesti. Můžete si zde například složit puzzle staré fotografie broumovského kláštera, pokusit se navrhnout stavební plán kostela, postavit si barokní pískovcovou klenbu nebo krásnou roubenou dřevěnou chalupu. Kromě toho je možné si pohrát s funkčním modelem vzniku skalního města, pokusit se správně sestavit model struktury rašeliniště, pocvičit se v poznávání nejrozšířenějších hornin a minerálů nebo se na masivním badatelském stole pokusit uvnitř opukových kamenů objevit druhohorní zkameněliny s pomocí skutečného paleontologického kladívka. A přitom vám nad hlavou mává křídly dřevěný sokol v životní velikosti.

Zbývá jen dodat, že v průběhu letního turistického období je expozice zdarma a otevřena po celou návštěvní



dobu kláštera. Prohlídku je možné si předem dohodnout telefonicky se zástupci Národního geoparku Broumovsko nebo Maiwaldovy akademie VKCB.

Text a foto: Stanislav Stařík

ORLÍK

HOTEL & RESTAURACE

U TEPLICKÝCH SKAL,
PAVLIŠOVSKÝ ŘÍZEK, ELEKTROKOLA
CANNONDALE, NABÍJECÍ STANICE
PRO ELEKTROMOBILY

www.hotel-orlik.cz



ZAMEČEK

NA PRAHU JAVOŘÍCH HOR,
SKVĚLÁ KUCHYNĚ,
VÝHLEDY NA CELÉ
BROUMOVSKO

www.hzj.cz



SKALNÍ MLÝN

MEZI TEPLICEMI A ADRŠPACHEM,
RESTAURACE S KACHLOVÝMI KAMNY,
ELEKTROKOLA CANNONDALE,
SAUNA

www.skalni-mlyn.cz



U ADRŠPAŠSKÝCH SKAL,
TRADIČNÍ KUCHYNĚ, VELKÝ
VÝBĚR ČEPOVANÝCH PIV,
DĚTSKÉ HŘIŠTĚ

www.javor-hotel.cz



CAFÉ
DIETZENHOFER



PŘÍMO V KLÁŠTĚŘE, NAŠE DORTY,
KÁVA VOLKAFE, PRODEJ
JEDLÝCH SUVENÝRŮ
Z REGIONU, LETNÍ TERASA

www.klasterbroumov.cz



UTŘÍ RŮŽÍ

KLÁŠTERNÍ HOSTINEC,
POCTIVÉ JÍDLO, SUDOVÉ PIVO,
VINNÝ SKLEP, PRÉMIOVÉ
PÁLENKY

www.klasterbroumov.cz



ZÁZITKOVÉ UBYTOVÁNÍ
V RENOVOVANÝCH MNIŠSKÝCH
CELÁCH KLÁŠTERA, ATMOSFÉRA,
KLID PRO VAŠE ROZJÍMÁNÍ

www.dumhostu.cz



Letecká škola – Benediktinský aeroklub Broumov

Historie letiště na Broumovsku by vydala na samostatný článek. Létat se začalo už na letišti v Ráji kolem roku 1945, vždy tu byli nadšenci, kteří chtěli létat. Za komunismu prošel aeroklub několika přestávkami, kdy místní letci museli létat pod hronovským aeroklubem. Obecně to tu však vždycky žilo.

Benediktinský aeroklub Broumov má 27 členů, aktivních je však asi 15. Vesměs se zaměřují na plachtění, tedy létání na kluzácích. V současné době provozuje klub nejvíce letadel ve své historii: celkem tři klubová letadla, dalších sedm je soukromých, ale členům jsou k dispozici. Létání je finančně dostupný koníček, kde se lze naučit zcela nové dovednosti, rozvíjet se nejen učením,

ale jde i o „život“ v kolektivu. Všichni si navzájem pomáháme a trávíme spolu i večery, při kterých probíráme letecké zážitky.

Jsmo otevření vychovávat nové piloty. Co to obnáší? Létání na větroni není nijak omezené věkem, začít může kdokoli, kdo se nebojí a chce zkoušet netradiční věci. Musí samozřejmě projít zdravotní prohlídkou. Máme tu i pětasedmdesátileté piloty. Spou-



Mrakopád přes Broumovské stěny

sta lidí začne létat třeba v šedesáti, až když je načas začít si plnit sny, na které dříve nebyl prostor. Je trochu paradox, že větroně i motorové letadlo může člověk sám pilotovat od 15 let, zatímco auto až od 18.

Broumovský aeroklub vychoval několik velmi úspěšných pilotů. Rád bych zmínil alespoň některé, na něž jsme právem hrdí. Cesta každého z nich začala v našem aeroklubu. Je tu Ota Prikner ml., který dělal inženýra na Gripenech. U nás začínal v 15 letech. Vláda Novotný, který létal na bojových letounech a nakonec končil ve vládní

lete. Zmíním také Míšu Malého, kapitána vládního airbusu, a Vrátnu Šráma, který na větroni uletěl v Austrálii 1000 km. To je úžasný úspěch. Tady u nás v Broumově na letišti začíná cesta k velkým snům...

Broumovští nás už znají a řada z nich se s námi vznesla nad krásnou krajinu Broumovska. A pokud někdo z vás trávíte dovolenou na Broumovsku a zatoužíte se s námi proletět, neváhejte. Přijďte o víkend na broumovské letiště nebo si svůj let dopředu domluvíte. Kontakty naleznete na www.lkbr.cz/rezervace-letu. **Jaroslav Šeřec**

Pozvánka do Křinic

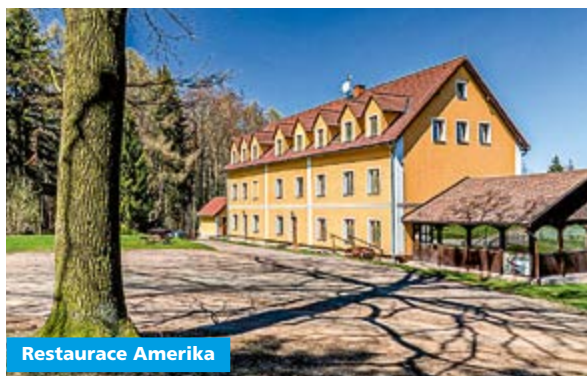
Proč chodit daleko? ...raději zůstaňte v Křinicích – těmito slovy vás přivítá každé z devatenácti zastavení křinické naučné stezky, která seznamuje návštěvníky s historií, krajinou a životem v této obci pod Broumovskými stěnami. Díky snaze vedení obce a činnosti spolků se toto pozvání netýká jen naučné stezky, ale platí i na akce, které se v Křinicích pořádají.

V minulosti se z Broumova do vnitrozemí chodilo „přes hory“ a nejkratší cesta vedla přes Křinice, na Hvězdu a dále do Police nad Metují. Tak chodil i student Alois Jirásek. Jiráskova cesta, červená turistická trasa vedoucí z Broumova do Broumovských stěn, je tu dodnes. Když si po ní uděláte výlet, Křinice

si prohlédnete ze všech stran. Občerstvení najdete v Hospůdce (v kulturním domě) nebo výletní restauraci Amerika, která tu své hosty vítá více než sto let. Amerika je také oblíbeným výchozím bodem pro dechberoucí výlety do skal. Jako ve většině obcí i tady platí, že nejeden obyvatel je členem



Křinické domy z hřebene Broumovských stěn



Restaurace Amerika



více spolků. Z toho vyplývá dobrá spolupráce na všem, co se tu během roku uspořádá. Hasiči, kteří letos oslaví 145 let od svého založení, pořádají v sobotu 4. května hasičskou soutěž. O týden později (v sobotu 11. května) se můžete zúčastnit oblíbeného Pochodu hvězdeckým pohořím. Vyrazit na pochod Křinicemi a okolím může kdokoli – připraveny jsou trasy pro malé chodce i zdatné účastníky. Léto pak první zářijovou sobotu symbolicky uzavřou tradiční Dožínky.

Přijměte tedy naši pozvánku do Křinic, ať už do krásné přírody nebo na některou z akcí. Rádi vás uvidíme! **Hana Colby**

Turistika ve Stárkově

Značené turistické trasy procházejí stárkovským náměstím i okraji města. Přes náměstí vede modrá turistická značka jedním směrem na Turov a druhým na vyhlídku Vysoký kámen. Turov je podle pověstí „hora Blaník východních Čech“. Před lety jste zde mohli i lyžovat na sjezdovce či navštívit turistickou chatu s restaurací. Dnes je místo stejně atraktivní a uchovalo si svého ducha. Výhledy z Turova do okolí stojí i za místy prudký výšlap do kopce. Z Vysokého kamene je pak vidět Stárkov jako na dlani.

V letošním roce chystá KČT malou změnu trasy, kterou inicioval jeden z místních. Modrá značka tak z nejprudšího stoupání uhne na cestu, kudy vedla v minulosti. Trasa povede mírnějším stoupáním, zmíněný nadšenec dokonce v lese zhotovil schody.

Na Vysokém kameni si můžete prostudovat informační panel, který vyrobili žáci místní základní školy.

Na Turov se přes Stárkov – Horní Dřevíč můžete dostat i po žluté značce z Maršova nad Metují. Na druhém okraji města



Stárkov z Vysokého kamene



Vysoký kámen

prochází přes Chlívce ještě zelená trasa. Pokud máte rádi předválečné opevnění, je to rozhodně tip pro vás.

Pro cyklisty vede po okraji Stárkova za vyhlídkou Vysoký kámen modrá cyklotrasa, která směřuje na Solovice a případně i na oblíbené stoupání na Jiráskovy skály – Bischofstein. Ze Solovic směrem dolů do Stárkova je značení bílé, které prochází náměstím, dále míří na křížovou cestu a za kapličkou až do Jívky, Chlívce (kolem místní restaurace) a na Krkavčinu.

Stárkovské okolí přímo vybízí k procházkám a výletům, a tak místní už od roku 1978 pořádají dálkové pochody. Protože je Stárkov od roku 1573 městem, a měl tedy i hrdební právo a kata, byl pochod nazván Katovská třicítka. V průběhu let se vyvíjel,

k původním trasám 15 km a 30 km se přidala i trasa 10 km pro rodiče s dětmi a také cyklotrasy na 35 km a 50 km. Každá trasa má několik variant.

Spolu s pochodem pořádá město Stárkov i doprovodný program v místní táborové základně. Užít si můžete nejrůznější koncerty a také oblíbené vepřové hody. Příznivci vojenství vzpomínají na bitvy na náměstí, které pořádaly spolky vojenské historie. Dnes tyto akce probíhají u pěchotních srubů v Jestřebích horách.

Pochod je dnes již tradiční akcí, letos budeme pořádát 47. ročník. Katovské se můžete účastnit vždy v sobotu před svatým Václavem. Letošní termín je sobota 21. září a my vás ve Stárkově rádi uvidíme.

Marek Šedivý

Broumovský bike

V krajině, kde je cyklistika jako doma, se loni premiérově přihlásil o slovo nový půlmaraton horských kol. Na startu se potkali jak domácí matadoři, tak závodníci a závodnice z různých koutů Čech, Moravy a Polska. Na všechny příznivce cyklistiky i letos čeká členitá trať kolem 50 kilometrů. Druhý ročník závodu Broumovský bike startuje už 22. června v 10 hodin od martínkovické Chaty pod Korunou. Přidejte se mezi ty, kteří spojí intenzivní zážitek s návštěvou panenské přírody.

Podobný formát závodu se na Broumovsku uchytil už před několika lety. I proto se nadšená trojice organizátorů spojila a začala přemýšlet, jak tradici pohodového závodu se středně náročnou trasí opět vrátit a postavit na start co nejvíce nadšených závodníků. „Díky vstřícnosti okolních obcí, sponzorů i našich rodin jsme se rozhodli, že do toho šlápneme. A vyšlo to! První ročník měl pozitivní ohlasy jak u závodníků, tak jejich doprovodu. Pak se nám začaly množit dotazy, zda bude i druhý ročník. Nenechali jsme se dlouho přemlouvat,“ říká s úsměvem ředitel závodu Tomáš Hladík.

Trať vede lesními a polními cestami. Na asfalt narazíte asi z 30 procent trasy. Během závodu se jezdcům otevrou scenérie, o které doposud ani nezavádili. Na své si přijdou také ti, kteří závod zahrnou do nabitého závodního kalendáře. Ani taktika startu zde není zbytečná. Převýšení trati se pohybuje okolo 1091 metrů. „Trať stavíme tak, aby se na ni vyřádili závodníci všech výkonností. Pro dravce jsou

tu slušné sjezdy i výjezdy, pro lovce zážitků nejde o trápení na x hodin v sedle. Chceme si společně užít fajn závod v pohodové atmosféře, na který se budeme chtít společně vracet,“ shrnuje Vladimír Grusman, stavitel trati.

Netroufáte si na celou délku trati? Sestavte štafetu! Tříčlenný tým, ze kterého se štafeta skládá, má možnost vyrazit na podobně dlouhé úseky rozdělené občerstvovacími stanicemi. Tam si jednotliví členové předávají pásku na ruku. Štafeta si tak užije spoustu zábavy a v cíli si může sestavit skládačku zážitků z jednotlivých úseků.

Ať už si vyberete sólo jízdu, nebo složíte štafetový tým, budeme se na vás těšit na startu.

Broumovský bike = zážitek, radost, sport a pohoda!

Všechny potřebné informace včetně registrace na závod najdete na www.broumovskybike.cz. **Pavla Hajpišlová**





Broumovsko – regionální produkt

Broumovsko regionální produkt je originální značka kvality a jedinečnosti, která „vyzdvihuje“ výrobky, řemesla i zážitky našeho regionu. Představme si některé z nich:

Kvíčerovská pekárna

Pekárna byla v Polici nad Metují založena roku 1991. Začátky firmy nebyly lehké. Původní zaměstnanci pekárny odešli, bylo zapotřebí sehnat nové, schopné lidi. To se po velkém úsilí povedlo a 1.2.1992 byl upečen v nové firmě první chleba. Přestože pekárna měla pouze jediného vyučeného pekaře a ostatní se řemeslu učili v pracovním procesu, stejně jako majitelé firmy, povedlo se v nových podmínkách navázat na výrobu tradičního polického chleba a pečiva. Postupem času se sortiment rozrostl i o jemné pečivo (koláče, vánočky, koblihy...), celozrnné pečivo, listové apod. V současné době si může zákazník vybrat z nabídky několika druhů chleba, pečiva pšeničného i jemného, ale také zákusků a dortů, které firma vyrábí a rozvází do obchodní sítě po celém Broumovsku. Kromě toho prodává své výrobky ve dvou prodejnách na náměstí v Polici nad Metují a v samoobsluze ve Žďáře nad Metují.



Káva a pralinky Volkafé pro Broumovsko

Pražírna kávy a výroba pralinek byla založena v roce 2000. Pavel Volk se svým týmem míchá kávová zrna a praží je dle vašich požadavků. Pro Broumovsko jsou připraveny tři směsi, které si snadno zamilujete. Jen si představte, šálek skvěle upražené, horké a chutné kávy s pohledem třeba na barokní klášter v Broumově. Ke kávičce si dopřejte i skvělou čokoládovou pralinku vyrobenou s láskou právě pro vás. Pražená kávová směs, speciálně namíchaná pro náš region, je káva Dientzenhofer, káva Bischofstein a káva Braunauer.

Salámy z Broumovska

Firma Pejskar a spol. byla založena v Polici nad Metují roku 1887 bratry Pejškary jako závod na výrobu šunek a konzerv. V roce 1977 přišel na trh nový výrobek fermento-

vaného typu pojmenovaný dle města, kde vznikl – Poličan. Od roku 1989 se firma specializuje na výrobu trvanlivých salámů. Předností výrobků je bezesporu i fakt, že všechny jsou přirozeně bezlepkové, což potěší nejen celiaky, ale i zákazníky, kteří si chtějí vychutnat chuť masa. Certifikované produkty jsou salám Ostaš, Poličan a Polický uherák.

Včelí farma Rokytník

Hlavní filozofií a vizí včelí farmy v Rokytníku je produkce vysoce kvalitních medů z ekologicky nezatíženého prostředí panenských lesů a luk. Lahodnými medy vlastní produkce oslovují stále více zákazníků. Výrobky si můžete zakoupit přímo na farmě v medovém obchůdku. U domu je též naučná stezka, kde se můžete dozvědět různé zajímavosti ze života včel. Lesní med dokonce



několikrát obhájil ocenění Potravinu roku Královéhradeckého kraje.

Divoká kosmetika

Otomar Černý již před 25 lety pronikl do kouzla divoce rostoucích bylin. Začal je sbírat a zpracovávat. Léčivé byliny nepěstuje monokulturním způsobem na polích ani je nevykupuje od jiných dodavatelů. Sbírá bylinky v regionu Broumovsko na stráních a loukách. Nesuší je ani je jinak neupravuje, ihned čerstvé se přidávají do výrobního procesu. Jedině tak je zajištěna maximální účinnost produktů Divoké kosmetiky.



Značka Broumovsko regionální produkt propojuje místní výrobce, v regionu se konají trhy, jarmarky, výstavy a workshopy pro malé i velké. Produkty si můžete zakoupit i v místních infocentrech. Kompletní seznam najdete na www.broumovsko/region/regionalniprodukt.cz. **Kateřina Agnolozzi**

Festival horolezeckých filmů Teplice nad Metují (MHFF)

Každoročně se na konci měsíce srpna (většinou o posledním víkendu) koná Mezinárodní horolezecký filmový festival – známý také jako MHFF Teplice nad Metují. Letošní datum připadlo na 22.–25. 8. 2024.

Jedná se o soutěžní přehlídku profesionálních i amatérských filmů z celého světa s horolezeckou a jinou sportovní tematikou. Festival má dlouholetou tradici a těší se veliké oblibě jak u českých, tak i zahraničních návštěvníků, kteří našli zálibu v extrémních sportech provozovaných ve volné přírodě. Během festivalu probíhají různé besedy se známými lidmi ze sportovního, především horolezeckého, světa. Noulze není ani o doprovodný program v podobě koncertů nebo soutěží (bouldering, slackline, běh skala-

mi). Na své si však přijdou i ti, kteří rádi nakupují sportovní oblečení a vybavení. Součástí festivalu je totiž i přehlídka známých sportovních značek, které zde prezentují a prodávají své zboží.

Z historie festivalu

V roce 1980 se uskutečnil nultý ročník přátelského setkání horolezců v Teplicích nad Metují. V této době nebylo jednoduché jen tak vycestovat do zahraničí, a tak byly zkušenosti a zážitky z jiných zemí velmi cenné. Hlavní organizátor tohoto setkání, polický horolezec, fotograf a kameraman Miroslav Šmíd, pozval své kamarády horolezce, aby zde promítli své filmy, okomentovali své diapositivy, nebo se podělili o zkušenosti z hor. Shromáždění podobného druhu nebylo v té době možné a ani po vůli tehdejšího režimu, a proto na vše dohlížela policie. I přes tyto „potíže“ se akce vydařila, návštěvníci byli spokojeni, a tak vznikla nová tradice. V roce 1981 se již pod záštitou Města konal první ročník Festivalu horolezeckých filmů. Události roku 1989 však přinesly změny ve společnosti a v roce 1990 se Miroslav Šmíd rozhodl festival oficiálně ukončit. Ale již v roce 1992 uspořádal s kamarády vzpomínkovou akci Soumrak alpinismu v Čechách, navazující na festivalovou tradici. Na podzim toho samého roku ale tragicky zahynul při výstupu na Lost Arrow v USA.

V roce 1993 se parta přátel rozhodla tradici horolezeckého festivalu obnovit. Akci vedl z pozice ředitele Tomáš Čada, a Radek Myška, tehdejší starosta, výrazně



podpořil festival tím, že do jeho organizace zapojil město. I když šlo stále o shromáždění horolezců, kamarádů hlavně z Čech a Slovenska, byla koncepce festivalu lehce pozměněna. Postupem let se horolezci začali věnovat i jiným sportovním aktivitám, jakými jsou např. skialpinismus nebo paragliding a také začali více cestovat po světě. Tomuto trendu se přizpůsobil i festival svým tematickým zaměřením. Vždy se jednalo o filmovou přehlídku a vyhodnocovaly se nejlepší filmy, ale přibývalo množství filmů ze zahraničí a porota, která je posuzovala, měla mezinárodní složení. Název se změnil na Mezinárodní horolezecký filmový festival. A tak je tomu dodnes.

Více informací najdete na www.mhff.cz.

Beata Radoňová



Ohromující krása a divokost pískovcových skal neuniknou pozornosti žádného návštěvníka Broumovska. Unikátní kouzlo mají skalní labyrinty v pestrobarevných barvách podzimu, pod sněhovou pokrývkou nebo s probouzející se jarní přírodou a prvními nesmělými kvítky. V tomto období je pravděpodobné, že se po cestičkách mezi mohutnými skalními věžemi budete toulat úplně sami.

Ale využijte i léto, které obvykle nabízí ty nejlepší podmínky pro výlety, zejména pak milovníkům cyklistiky. Pokud se rádi na kole kocháte krajinou, máme pro vás tip na nenáročný okruh kolem Adršpaško-teplických skal. Samotný okruh má dvacet kilometrů a dá se pohodlně zvládnout za dvě hodiny. Poradíme vám, kde se ale vyplatí kolo na chvíli odložit, vystoupat procházkou za jedinečnými výhledy a užít si pestřej celodenní výlet.

Při pohledu do mapy se snadno zorientujete, celý okruh kopíruje značenou cyklotrasu a je jen na vás, který směr zvolíte. My si raději odbydeme nejnáročnější stoupání hned na začátku a z Teplic nad Metují se vydáme po směru hodinových ručiček cyklotrasou č. 4036. Úvodní kopec je celkem dlouhý, proto už první zastávka bude jistě vítaná a zasloužená. Zveme vás do osady Skály, kde můžete strávit i celé dopoledne. Na naučné stezce Skály – Bischofstein si vaše nohy odpočinou při romantické procházce kolem Černého jezírka. Snadno zvládnete i výstup na zříceninu gotického hradu ze 14. století, na jehož vrcholu se odměníte dalekými výhledy do všech světových stran. Než nasednete zpátky na kolo, můžete se občerstvit v restauraci barokního zámku a nechat děti vyřádit na dětském hřišti. Další a originální způsob osvěžení nabízí o kousek dál samoobslužný bar Pod Čapím vrchem. I tady se vyplatí kolo odložit a vystoupat lesem a skalním schodištěm na Čáp, nejvyšší



Oblast Království
v Adršpašských skalách

vrchol Adršpaško-teplických skal, se stejnojmennou rozhlednou. Za dobrých podmínek odsud dohlédnete nejen na Teplické skály, ale i Krkonoše, Orlické hory a další panorama Broumovska a okolí, která zdaleka nejsou na vašem výletě poslední. Trasa č. 4036 vás povede kousek podél lesa, za kterým se rozprostře široká louka s úžasnou kulisou Chrámových stěn Teplických skal.

Dalším zastavením na trase je Starozámecký vrch na severozápadním okraji Adršpašského skalního města. Po žluté značce vedoucí lesní stezkou a schodištěm vystoupáte na vyhlídku v místě adršpašského hradu ze 14. století. Z jeho existence se nedochovalo mnoho pozůstatků. Nádherné výhledy na západní část Adršpašských skal však za tento výstup stojí. Mezi nejbližšími skalami pod vámi lze rozeznat Krále – štihlou, vysokou věž, vůbec první ve skalách Broumovska vylezenou sportovním výstupem před více než sto lety. Poznáte ho podle patrné koruny na jeho hlavě. Uvidíte také zámek v Dolním Adršpachu a hned za ním se vypíná Křížový vrch, další dvě místa,

kteřá by neměla ujít vaší pozornosti. Zámek nabízí několik expozic věnovaných historii zámku, horolezecké muzeum, unikovou hru v zámeckém sklepení a malebnou zahradu. V okolí zámku se nachází několik restaurací, kde se můžete posilnit lahodnými pokrmy regionální kuchyně.

A pak už hurá do skal! Pro vstup na prohlídkový okruh Adršpašského skalního města je nutné zakoupit vstupenku předem na www.adrspasskeskaly.cz. Pokud jste na Broumovsku ubytovaní, můžete využít výhod Karty hosta a získat vstup bez předchozí rezervace ve vymezených ranních hodinách nebo odpoledne po 14:00 hodině, kdy je ve skalách podstatně klidněji. Kola lze uschovat v kolárně přímo u vstupu do skal.

Procházka skalním labyrintem je vždy ohromujícím zážitkem, ať už jste tu poprvé, nebo se vracíte opakovaně. Váš výlet tím však končit nemusí. Pokud vám ještě zbyde trochu sil, máme pro vás na závěr pomyslnou „třešničku na dortu“. Vzpomínáte na Křížový vrch, na který jste se dívali ze Starozámeckého vrchu? Je to sice další kopec, ale

když už jste tady, využijte dlouhých letních dní na maximum. Zanechte kola ještě chvíli v kolárně a vydejte se na naučnou stezku Křížový vrch – Adršpach, která je v závěru lemována litinovými deskami Křížové cesty umístěnými přímo ve skalách. Na vrcholu vám pak bude odměnou další úžasný výhled. Okolní krajina bude nádherně zbarvena pomalu klesajícím sluncem, čas, který fotografové nazývají „zlatou hodinkou“.

Zpátky do Teplic nad Metují dojedete za půl hodiny cyklotrasou č. 22 po proudu řeky Metuje. Pokud by se vám už nechtělo šlapat, můžete si cestu zkrátit vlakem. Nestihli jste všechny zastávky? Nevadí, přijďte zas! Pobyt na Broumovsku není nikdy stejný, ale vždy je nezapomenutelný. Příště můžete vyrazit opačným směrem a první zastávku si udělat v neméně úchvatném Teplickém skalním městě.

Podívejte se na www.bikeresort.broumovsko.cz, kde najdete spoustu dalších tipů na projížďky Broumovskem.

Lucie Konečná,

foto: Roman Branda, Jakub Stára



Nad Zábřehí



Křížový vrch

Muzeum papírových modelů a Muzeum stavebnice Merkur

Před rokem došlo ke spojení expozic Muzea papírových modelů a Muzea stavebnice Merkur. Po roce společné cesty můžeme konstatovat, že tato skutečnost má svůj smysl. Nabídka zábavy a poučení pod jednou střechou se zdvojnásobila a na neuvěřitelných 1234 metrech čtverečných je k vidění to nejlepší a nejzajímavější z modelářského světa – a nezáleží na tom, zda je jako materiál použit papír nebo kov. Oba mají své kouzlo.

Muzeum papírových modelů

Už tradičně před začátkem sezóny došlo k reinstalaci expozice. Ta se letos zaměřila trochu víc na prezentaci hradů. Uvidíte třeba porovnání toho, jak známý hrad Trosky vypadal ve své plné kráse a jak vypadá dnes, cesta expozici vás zavede i k hradům v sousedním Německu. Zavítáte také například do světa fantazie, tu může prezentovat třeba hrad vzniklý podle animovaných filmů Walta Disneye.

Asi nejvýraznějším modelem je rozsvícený model Čarodějnické školy v Bradavicích, kterou navštěvoval nejznámější čarodějnický učeň Harry Potter. Tento model má v expozici svou premiéru a doposud ještě nebyl nikdy a nikde vystaven.

Své důstojné místo v expozici mají i dva historicky nejznámější vydavatelé pa-

pírových vystřihovánek. Časopis ABC, který se stal doslova synonymem pro papírové modelářství, a nakladatelství Albatros. To po třech desítkách let začalo vloni znovu vydávat „plastické modely“.

Samozřejmě expozice není pouze o modelech hradů a architektuře. Muzeum papírových modelů nabízí mnoho dalších: modely vojenské techniky včetně panzerfaustu ve skutečné velikosti, nepřehlédnutelný model kosmické rakety Saturn V z mise Apollo 11, který je vysoký 244 cm, nebo do detailu propracované modely autoveteránů.

V rámci pořádání krátkodobých výstav bude od jara do poloviny června k zhlédnutí výstava „Zemědělství“, která prezentuje nejen dokonalé modely zemědělských strojů, ale v podobě série historických diorám

(prostorových obrázků) z Francie ze šedesátých let 20. století představuje i další a trochu přehlížený výsledek zemědělské činnosti: tvorbu krajiny kolem nás. Od poloviny června pak bude k vidění výstava připomínající dvacáté výročí výstavy „Papírové léto“, která proběhla roku 2004 v Zemědělském muzeu a stála na samém začátku činnosti badatelů-historiků v oblasti papírového modelářství.

Zároveň je v expozici připravena interaktivní dílna pro malé návštěvníky, koutek pro nejmenší nebo Relax zóna, kde si dospělí mohou odpočinout u kávy.

Muzeum stavebnice Merkur

Muzeum stavebnice Merkur prochází bouřlivým vývojem. I v letošním roce pokračuje další etapa rekonstrukce a s ní spojená



i realizace nových expozic. Pro léto 2024 vzniká v expozici něco naprosto nečekaného. Zatímco světové velmoci se trumfují, kdo lépe „posadí“ vozítko na povrch Měsíce nebo dokáže ovládat Mars rover na povrchu čtvrté planety Sluneční soustavy, Muzeum stavebnice Merkur udělalo další krok. V expozici se bude od letošního roku prohánět Merkur rover a samozřejmě bude jezdit po povrchu planety Merkur! Expozice vtáhne návštěvníka doslova do vesmíru!

Kromě Merkur roveru pak návštěvník uvidí ohromující Ocelové město, největší model z Merkurů na světě, a mnoho dalších známých i méně známých staveb. Novinkou je pařížský Vítězný oblouk, který doplňuje „francouzskou sekci“ expozice – model Eiffelovy věže nebo Viaduktu Garabit.

Nedílnou součástí expozice je Merkur dílna pro děti, dospívající i dospělé, kde si návštěvníci mohou vyzkoušet práci se šroubky a matičkami, a dětská herna pro nejmenší. Najdete zde i prodejnu, kde si můžete zakoupit jak stavebnice Merkur a papírové vystřihovánky, tak i turistické a upomínkové předměty. Obě expozice nabízí programy pro školní i mimoškolní skupiny, projektové dny nebo workshopy pro veřejnost.>

Pavel Frydrych





Apartmány Ve mlýně

Váš druhý domov u skalních měst

- Baby friendly • Domácí pohoda a klid
- Zahrada s ohništěm, grilem a dětským vybíjením
- Půjčovna kol • Domácí čerstvý chléb
- Bylinková a jahodová zahrádka

8 apartmánů a 32 lůžek

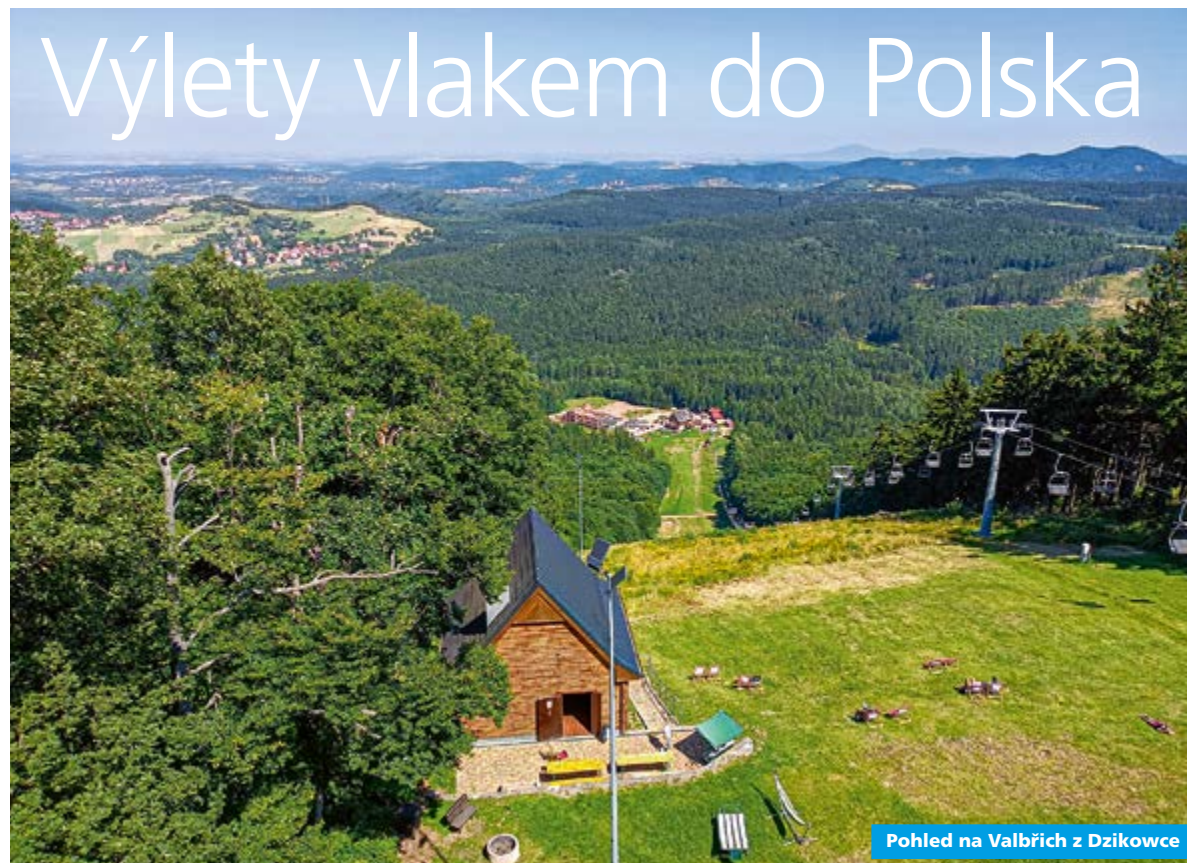
—❤—

Palackého 16, Teplice nad Metují
 mobil: +420 775 649 481, e-mail: info@mlynteplice.cz
 www.mlynteplice.cz



Meziměstí, městečko na samých hranicích s Polskem, dosáhlo největšího rozvoje v souvislosti se zavedením železniční dopravy a vybudováním obrovského pohraničního nádraží se dvěma lokomotivními depy. Kdysi bývaly koleje u nádraží plné vagónů se zbožím, dnes do opuštěného kolejiště zajíždí dvakrát v hodině osobní vlak, strojvedoucí přejde na opačný konec vlaku a souprava se pohne směrem, kterým přijela. Jednou rovně na Broumov, podruhé ji výhybky nasměrují do velkého oblouku na Náchod.

Kolej do Polska zůstává během většiny roku opuštěná, čeká na letní měsíce, kdy se konečně od hranic přikodrcá žlutý vlak polského dopravce a přiveze polské turisty natěšené na prohlídku pískovcových skal v Adršpachu. Vlakový spoj Vratislav (Wrocław) – Adršpach v letních víkendech projíždí Meziměstím dvakrát denně v obou směrech. Před polednem se vrací téměř prázdný přes Valbřich do Vratislavi, po 17. hodině se vrací zpět, aby v Adršpachu nabral davy turistů, které tam dopoledne vyklopil. Češi spoj do Polska moc nevyužívají, přitom se v blízkosti železniční trati nachází mnoho atraktivních míst, které za pětihodinovou dobu mezi příjezdem a odjezdem vlaku stihnou navštívit. K návratu do Meziměstí lze využít i autobus MHD Valbřich – linka č. 15, která zajíždí o prázdninách až do Meziměstí, ostatní měsíce končí na hranici ve Starostíně. (Jízdní řád najdete na ZDKium Walbrzych).



Pohled na Valbřich z Dzikowce

Věříme, že vlak Adršpach–Vratislav bude jezdit obdobně jako v minulých letech a vy můžete využít některý z typů na výlet. Zážitkem sama o sobě bude už jízda vláčkem pomalu se šinoucím po kolejích klikatících se podél říčky Stěnavy, v těsném sevření strmých strání Lesisté a Stožku, s výhledy na kopce pásma Dzikowiec a Valbříšské vrchoviny.

1. výlet – rozhledna na Dzikowci

Vystoupíte na stanici Boguszów-Gorce Dzikowiec, známém středisku pro lyžaře a cyklisty. Na kopec k rozhledně (810 m n. m.) se necháte vyvézt lanovkou nebo po červené a žluté značce vystoupáte 2 km pěšky. Z dřevěné rozhledny si užijete kruhových výhledů na Suché, Valbříšské a Bystřické hory nebo na Krkonoše. Ve stánku se můžete občerstvit, poté si po žluté značce projít hřeben Dzikowce

a sejít po některé ze značených cest dolů zpět ke stanici vlaku. Další možností je devítikilometrová procházka na vlak do Mirošova. Modrá značka vás bezpečně dovede na hřeben Lesisté, přes Stachon se dostanete na Velkou Lesistou. Odtud se vydejte po žluté značce směrem Mirošov. Sestup se táhne lesem a loukami až na vlakové nádraží Mirošov.

2. výlet – rozhledna na Borové

Vystoupíte na stanici Valbřich (Główny) a necháte se vést červenou značkou. Podejdete pod 20 metrů vysokým a 123 metrů dlouhým mostem železniční trati do Kladska. (O pár desítek metrů dál vjíždí vlak do nejdelšího polského tunelu – skrz kopec Wołowice musí projet vlak 1.005 metrů!) Po červené značce mírně stoupáte k zajímavé konstrukci rozhledny na Borové (853 m n. m.), z jejíž výhledové plošiny na vás čekají daleké kruho-

vé výhledy. Na úbočí kopce, necelý kilometr od vás, začíná svou polsko-českou pouť říčka Stěnavá. Vrátit se můžete stejnou cestou.

Dobrodružné povahy se na Borovou mohou vydat od viaduktu po žluté značce hodně prudkým svahem přes romantickou zřezaninu hradu Zamkowa Góra a ze sedla Kozia po černé značce výšplhají přímo k patě rozhledny.

3. výlet – rozhledna Gedymina

Z vlaku vystoupíte na stanici Valbřich – Město a po modré turistické značce se přes železniční přejezd vydáte ulicí nahoru, po půl kilometru odbočíte mezi domy doprava. Nenechte se odradit nepořádkem na kraji lesa, stoupejte lesní cestou vzhůru, pod zelenými korunami mohutných buků. Za chvíli shlédnete z originální konstrukce rozhledny na tyto stromy svrchu. Z výhledové plošiny se vám otevře podmanivý pohled do daleka – dohlédnete na Janovické Rudavy, Krkonoše, přehlednete celé Valbříšské pohoří až k našim Javořím horám, v nížině před Vratislaví uvidíte nezapomenutelnou Šlězu (pro Poláky je tento kopec stejným symbolem jako pro Čechy Říp).

400 metrů za rozhlednou můžete odbočit lesní cestou doprava a projít se kolem jezírka Gedymina. Pokračovat můžete až do lázní Štavno (Szczawno Zdrój). Pro děti je zde velké dětské hřiště, pro dospělé venkovní posilovna.

Vrátit se můžete pěšky, nebo využít MHD ze stanice Solicka: autobusem č. 5 na Plac Grunwaldzki, kde předsednete na autobus č. 15 do Meziměstí, z Pl. Grunwaldzki dojdete 500 m na novou vlakovou stanici Walbrzych – Centrum, kde zastavuje vlak do Meziměstí. (Jízdní řád MHD Valbřich najdete na ZDKium Walbrzych).

Text a foto: Jaroslava Chaloupková



Borová



Gedymina



Dzikowiec



Ivanitská poustevna

V Teplicích nad Metují se na začátku Kamenice nachází velmi zajímavý historický objekt – ivanitská poustevna s poutním kostelem Panny Marie Pomocné. Objekt založil slavný pražský lékař Jan Maxmilián z Peytersbergu, aby zde po svém ovdovění žil společně se dvěma poustevníky. Ke konci života těchto prvních dvou ivanitů však bylo veškeré poustevničení císařem Josefem II. zrušeno.

Objekt je unikátní po mnoha stránkách – svými freskami, ivanitskou řeholí, osobností zakladatele, historií, tradovanými tajemnostmi a také tím, že se jedná o jedinečně zachovanou památku ivanitů. V současné době je sice v rekonstrukci, přesto je možné ho navštívit a objednat si komentovanou prohlídku (více na www.poustevnateplice.cz).

Martin Mráz



Varhanní léto na Broumovsku

Varhany patří neodmyslitelně k atmosféře kostela a Broumovská skupina kostelů v tom není výjimkou. Chcete-li si tedy z našich kostelů odnést výjimečný zážitek, navštivte koncerty v rámci letošního 24. ročníku festivalu Varhanní léto.

Připojujeme se k oslavám Roku české hudby, a tak budeme zvýšenou pozorností věnovat varhanním a vokálním skladbám českých autorů, mezi nimi budou třeba B. M. Černohorský, A. V. Michna z Otradovic, J. Mysliveček, V. J. Tomášek, A. Rejcha, J. L. Zvonař, B. Smetana, A. Dvořák, J. Suk nebo A. Průcha. Uslyšíte známé i neznámé duchovní skladby českých i zahraničních autorů v podání špičkových umělců, mezi nimiž budou například varhaník katedrá-



ly sv. Víta Ondřej Valenta nebo profesor Pražské konzervatoře Michal Novenko a další profesionální varhaníci a zpěváci. Každé varhany jsou unikátní a spolu s oso-

bitou akustikou kostela nabízí pestrou a různorodou paletu barev. Není tedy přehnané říci, že zážitek každého koncertu bude jedinečný.

Prokop Zapletal

Zámek s vůní benzínu



Šlechta vždycky patřila mezi vášnivé propagátory automobilismu a automobilu jako revolučního dopravního prostředku. Mezi rody propagující automobilismus patřili i Nádherní z Borutína, někdejší majitelé panství Adršpach. Od 15. června do 20. října můžete na zámku v Dolním Adršpachu shlédnout výstavu s názvem Zámek s vůní benzínu, která se věnuje šlechtickým rodům a jejich automobilové a motoristické vášni. Expozice mapuje historii automobilismu u nás. Na výstavě budou k vidění nejen portréty šlechtických rodů s jejich automobily či motocykly, přičemž některé snímky budou k vidění úplně poprvé, ale také prvorepubliková automobilová móda a vlastně vše, co se k automobilům váže.

Tomáš Dimter

Rozpis pro Varhanní léto 2024, 24. ročník od Broumova po Červený Kostelec

Rok české hudby

středa 3.7. v 19:00 Broumov, kostel sv. Petra a Pavla, Ladislav Šikut – varhany, Michaela Jeklová – soprán, barokně klasicistní recitál

sobota 6.7. v 19:00 Červený Kostelec, Žižkův sbor CČHS, Jiří Tymel – varhany

čtvrtek 11.7. v 19:00 Bezděkov n. M., kostel sv. Prokopa, Ondřej Valenta – varhany

čtvrtek 18.7. v 19:00 Teplice n. M., kostel sv. Vavřince, Ladislav Šikut – varhany, Klára Dušánková – soprán

čtvrtek 25.7. v 19:00 Martínkovice, kostel sv. Jiří a Martina, Jiří Tymel – varhany

čtvrtek 1.8. v 19:00 Teplice n. M. – Kamenec, kostel Panny Marie Pomocné, Michal Novenko – varhany

čtvrtek 8.8. v 19:00 Broumov, dřevěný kostel Panny Marie, Barokní soubor Víta Mišoně

čtvrtek 15.8. v 19:00 Broumov, kostel sv. Václava, Ladislav Šikut – varhany, Klára Dušánková – soprán

čtvrtek 22.8. v 19:00 Police n. M., kostel Nanebevzetí Panny Marie, Lukáš Petřvalský – varhany

čtvrtek 29.8. v 19:00 Teplice n. M. – Kamenec, kostel Panny Marie Pomocné, Ladislav Šikut – varhany, Michaela Jeklová – soprán, romantický recitál

čtvrtek 3.9. v 19:00 Červený Kostelec, kostel sv. Jakuba, Lidmila Urbanová – varhany, Hana Friede – flétna, Jana Šimková – violoncello

Pořádá spolek Varhanní léto na Broumovsku, z.s. ve spolupráci s římskokatolickými farnostmi Broumov, Police n. M., Červený Kostelec a Náboženskou obcí CČSH v Červeném Kostelci

Turistický pochod Teplicko-adršpašská 33

Stalo se již tradicí, že třetí sobota v září je ve znamení turistického pochodu v Teplicích nad Metují. Ne jinak je tomu i letos, kdy se 14. září 2024 půjde již po pětatřicáté Teplicko-adršpašská 33.

Pojem Teplicko-adršpašská 33 je již známý široké turistické veřejnosti v rámci celé republiky. Za čtrnáct let navštívilo pochod celkem 16.426 lidí.

Aktuální informace k letošnímu 35. ročníku

Start a cíl bude na historickém koupališti v Teplicích nad Metují dne 14. 9. 2024. Startovat se bude průběžně od

7 do 10 hodin (start 50km trati od 6 hodin). Pro turisty bude připraveno šest pěších tras (TA4 – dětský pohádkový les, TA6, TA16, TA25, TA33, TA50). Pro cyklisty budou připraveny opět dvě cyklistické trasy (CYKLO30, CYKLO50).

Tradiční nejkratší trasa (TA4 – dětský pohádkový les) je určena zejména pro děti a rodiče s dětmi. Na této trase je zajištěno několik zastavení s pohádkovými bytostmi a soutěžemi. Trasa se dá zvládnout i s kočárky.

Na cestu budou startující vybaveni propozicemi s popisem tras a přehlednou mapou. Po zdolání vytyčené trasy dostane každý diplom a originální odznak. V rámci startovního bude v areálu koupaliště připraven doprovodný program, kde budou hrát country kapely. Zahraje skupina Taxmeni a tradiční Slavěňáci. Na závěr vystoupí skupina Clarks Band. Pro maminky bude opět připravena výtvarná dílna Bosorka, pro děti skákací hrad, prolézačky a malování na obličej.

Největší úpravou letošního ročníku je již zmíněný systém přihlašování a úprava cenotvorby. Ačkoliv jsme přihlašování předem zavedli už před sedmi lety, naší snahou je „překlopit“ poměr předem přihlášených oproti klasickému přihlašování v den startu. Letos kupujeme nový e-shop, který zjednoduší platby při online přihlášení. V den startu pak předem přihlášený závodník nemusí vyplňovat klasické přihlášky a platit na místě startovné.



Po nahlášení jména dostane jak propozice, tak i případně objednané pochodové triko.

Cena za startovné pro klasické trasy zůstane zachována ve výši 40 Kč na startujícího. Na dětské trase bude nové startovné 25 Kč jak pro dospělé, tak i pro děti. Klasický způsob přihlášení pomocí přihlášky rušit nebudeme, budeme ho ale více finančně znevýhodňovat. Pro letošní ročník zvyšujeme cenu startovního na 75 Kč. Pokud chcete startovné za původní ceny, neváhejte – termín přihlášek online bude spuštěn na stránkách www.ta33.cz 1. července 2024.

Máte-li chuť strávit příjemné chvíle v krásném prostředí Adršpaško-teplických skal, přihlaste se na Teplicko-adršpašskou 33.

Pavel Borna

Samoobslužný bar na Bischofsteinu

Vyšplhali jste na rozhlednu Čáp a při sestupu jste dostali žízeň a chuť třeba na sušenku? Nebo jste si na kole vyšlápli serpentiny z Teplic nad Metují na „Bišík“ a máte v plánu pokračovat dál po cyklotrase 4036 do Janovic a Adršpachu a rádi byste se občerstvili? Nemí problém! Kousíček od rozcestí Pod Čapím

vrchem se nachází penzion Páslerův statek, který ve své zadní části nabízí k užití samoobslužný bar. Zatím je jediným takovýmto zařízením na Broumovsku. Takže pokud při svém putování po Bischofsteinu dostanete neodkladnou žízeň, víte, kam zamířit.

Klára Muchová, foto: Ivo Šafus



Muzeum ve Žďáru nad Metují

Hasičská a zemědělská expozice ve Žďáru nad Metují je otevřena od roku 2022. Najdete ji na okraji obce v budově čp. 223 – hned vedle cyklotrasy 4003 vedoucí na Ostaš. V horním patře objektu se nachází historické hasičské a zemědělské stroje, některé z nich jsou dodnes funkční. V přízemí je pak vystaveno několik drobnějších exponátů, jako jsou pračky, šicí stroje, původní školní lavice a další výukové materiály, historické lyže i brusle a mnoho dalšího. Exponáty jsou postupně doplňovány o další zajímavé kusy.

Otevřeno je květen až říjen o víkendech a svátcích od 13 do 16 hodin. Návštěvu v jiných termínech si můžete domluvit na telefonních číslech 606 276 909 a 728 612 629.

Mohutná stavba, která připomíná svou mnohaletou tradici.

Fabrika na zážitky



Kde se továrna vzala?

V roce 1852 byla rodinou Walzel (pocházející z Vížňova) otevřena v Meziměstí nová tkalcovna. Josef Walzel vyvážel do Slezska plátno a zpět vozil strojovou přízi. Podnikání se dařilo, továrna se mohla pyšnit 300 za-

městnanci. Časem bylo dostavěno i bělidlo, továrník dokonce věnoval obci školní budovu. Od roku 1940 však budova chátrala, v 80. letech 20. století sloužila jako sušička obilí. Obec měla dvě možnosti. Buď budo-

vu nechat zbourat, nebo ji v dezolátním stavu prodat. Naštěstí došlo k druhé variantě a budova byla zrekonstruována. Cíl byl jasný – vytvořit místo aktivního odpočinku a obchodu.



Povedlo se!

Centrum Walzel bylo otevřeno v pátek 13. 12. 2013. Objekt dostal nový kabát jak zvenčí, tak zevnitř. Nynější majitel se snažil zachovat určité historické prvky, jako jsou například mřížková okna. Rekonstrukci připomínají fotografie umístěné na chodbě v přízemí budovy.

Přízemí slouží komerčním účelům. Vznikla zde restaurace Švejk, víceúčelový sál, prostory pro prodejnu potravin COOP, solná jeskyně, salonek... Jednotlivá patra jsou propojena výtahem.

Nezapomenutelný Švejk

Restaurace podporuje místní farmáře a vaří jedinečné české recepty převážně z místních surovin. Vymýšlí různé kulinářské zážitky, jako jsou Slavnosti českého piva a polských klobás nebo Vinná brána – kde můžete

ochutnat desítky vín z moravských a českých vinařství. Na tradičním menu naleznete pomalu pečenou vepřovou krkovičku na soli, kmínu a česneku, podávanou na krající voňavého chleba s hořčicí a beraním rohem. Už máte chuť? Co zkusit pravou kulajdu s vejcem?

Fabrika žije po celý rok

Pro firemní večírky, akce, zábavy, delikatesní rauty, narozeninové párty, catering... si lze v budově pronajmout salonek.

Ve druhém a třetím patře najdete akční místnosti! Vyzkoušejte nejmodernější bowlingovou dráhu! Díky mantinelům pro děti se mohou naučit koulet i ti nejmenší. Pusíte si svou oblíbenou písničku v BarBoxu. Zahrajte si fotbálek, kulečník a nebo fotbalpool. Je toho málo?! Neváhejte prozkoumat laserovou střelnici! Můžete

se protáhnout ve „fitku“ a zkusit svou sílu na horolezecké stěně vysoké 13,5 m a nebo boulderingu (lezení bez jištění, pohodlný pád zajistí měkká výztuž pod stěnou). Pokud se moc unavíte, odpočínáte si v solné jeskyni s příjemnou masáží.

Potřebujete ještě větší akční vzrušení?

Navštivte nejmodernější komplex krytých střelnic ve střední Evropě. Střelba je pod vedením zkušených instruktorů možná pro všechny i bez zbrojního průkazu.

Během roku je kulturní program v Centru Walzel opravdu nabitý. Plesy, jarmarky, ochutnávky, diskotéky a nápadité menu ve stylové restauraci.

Ať je hezky nebo zima, „Walzlówka“ je vždycky prima.





CENTRUM WALZEL

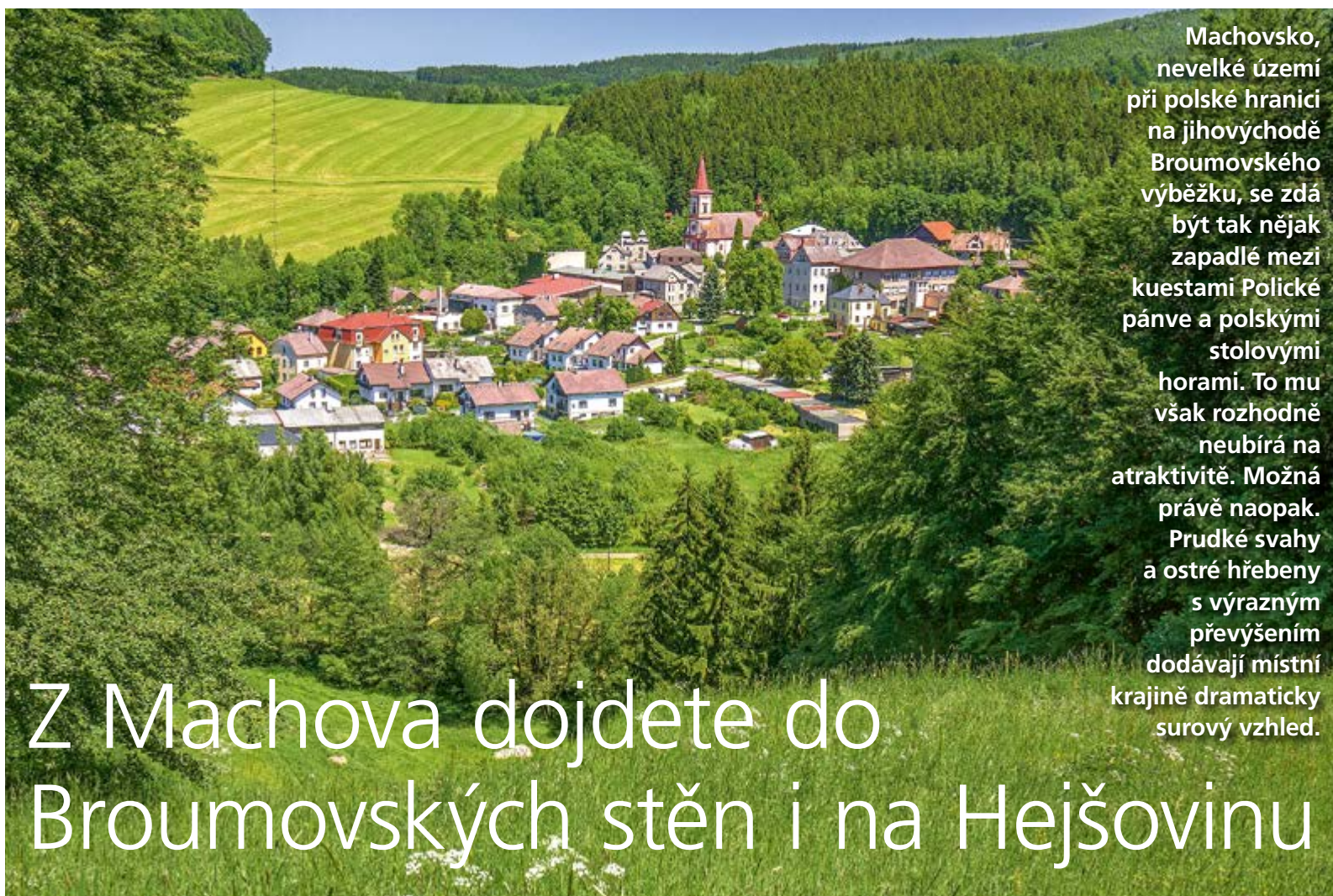
MEZIMĚSTÍ / EST. 1852



WWW.FABRIKA NA ZÁŽITKY.CZ



KOUSEK OD VÁS



Machovsko, nevelké území při polské hranici na jihovýchodě Broumovského výběžku, se zdá být tak nějak zapadlé mezi kuestami Polické pánve a polskými stolovými horami. To mu však rozhodně neubírá na atraktivitě. Možná právě naopak. Prudké svahy a ostré hřebeny s výrazným převýšením dodávají místní krajině dramaticky surový vzhled.

Z Machova dojdete do Broumovských stěn i na Hejšovinu

A přitom údolím říčky Židovky se vinoucí mozaika chalup a stavení, navazujících na sebe obcí Nízká Srbská, Machov a Machovská Lhota, dýchá tak příjemnou poklidnou atmosférou. Zajímavý kontrast, který místní starousedlíci vlastně nijak zvlášť nevnímají, ale přespolní návštěvníky čímsi přitahuje. Jasně je to vidět i na turistické mapě. Vyznačené linie turistických a cyklistických tras připomínají doslova různobarevnou pavučinu. Nabízí se tu nepřeberné množství zajímavých výletů i náročnějších turistických túr přímo z městyse Machov, centra

tohoto kouta Broumovska. Abychom byli trochu konkrétní, máme tu pár tipů na pěkné a zajímavé výšlapy.

Pro začátek na rozhybání a seznámení s místním krajem se můžete vydat na vlastivědnou Naučnou stezku řídícího učitele Jaroslava Petra. Na trase přibližně pětikilometrového okruhu k polské hranici se na deseti panelech seznámíte s historií a zajímavostmi Machova i jeho okolí, přiblíží vám také zdejší bohatou a pestrú přírodu. Naučná stezka začíná přímo na machovském náměstí.

Na delší (asi jedenáctikilometrový) poznávací okruh se můžete vydat opět z machovského náměstí. Po červené turistické značce dojdete přes klidnou lesní osadu Závrchy k rozhledně Na Větrné horce ve Vysoké Srbské. Zdatnější turisté si cestu ze Závrch mohou prodloužit po žluté přes bývalý uhelný důl Vilemína, významnou hornickou památku Národního geoparku Broumovsko, do Žďárek. Odtud pak do Vysoké Srbské a od rozhledny po zelené značené vyhlídkové cestě přes Nízkou Srbskou zpět do Machova.

Červená turistická trasa zvaná „Hřebenovka“ vyvede zdatnější turisty na jihovýchodní konec skalnatého hřebene Broumovských stěn, a to přes rozcestí Machovský kříž do rozcestí Pánův kříž. Na obou rozcestích můžete posedět v turistickém přístřešku. K Pánovu kříži je však možno dojít i zajímavější trasou. Na rozcestí U zabitého odbočíte z červené značky na žlutě značenou trasu k Sovímu hrádku a dále po ní projdete skalním labyrintem Bludiště přes Junáckou vyhlídku k Pánovu kříži. Zde rozhodně nevynechejte žluté



Hejšovina



Bludné skály

značený okruh po Božanovském Špičáku se skalními vyhlídkami a spoustou bizarních pískovcových útvarů s velmi přiléhavými názvy, vesměs zvířecími. Zpět do Machova se můžete vrátit z rozcestí U zabitého po žluté značce přes Machovskou Lhotu.

Po modře značené turistické cestě, částečně po trase naučné stezky, je možné nastoupit kolem zříceného útvaru Sypa-

cí skály na Krásnou vyhlídku pod skalní hranou stolové hory Bor. Na její již polské vrcholové plošině se rozprostírá rozsáhlý skalní labyrint Bludné skály. Ke vstupu na prohlídkovou trasu se z Krásné vyhlídky dostanete sestupem na naučnou stezku, traverzem po ní ke značené žluté cestě, která pak stoupá místy po schodech až na vrcholovou plošinu Boru.



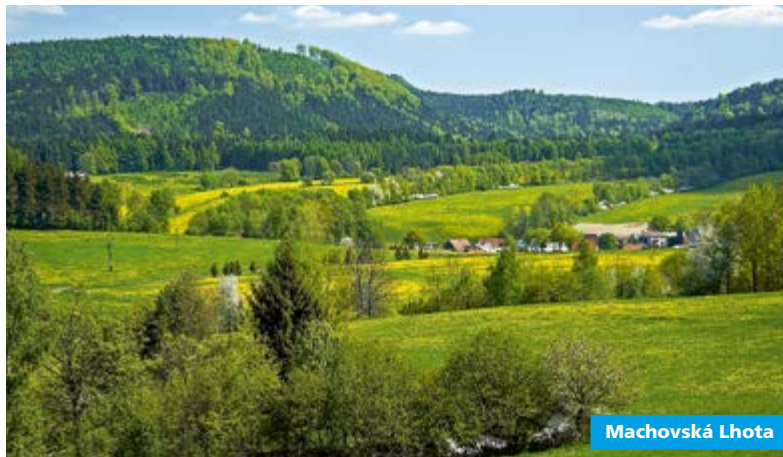
Na Božanovském Špičáku

Po modře značené turistické trase z Machova přes Machovskou Lhotu můžete dojít do polské osady Pasterka a odtud po žluté značce nastoupit na trasu prohlídkového okruhu na Velké Hejšovině (Szczeliniec Wielki) v národním parku Stolové hory. Po absolvování placeného prohlídkového okruhu po vrcholové plošině a sestoupení do obce Karlov se po modré turistické trase (případně

po červené, zelené a modré přes Cvičnou skálu) vrátíte zpět do Machova.

Zbývá jen upozornit, že v případě výletu do polských Bludných skal nebo na Velkou Hejšovinu je nutná on-line rezervace vstupenek, stejně jako v našich Adršpašských skalách. Pro další výlety se můžete inspirovat třeba na www.geopark.broumovsko.cz.

Stanislav Stařík, foto: autor a Oldřich Jenka



Machovská Lhota

V Hejtmánkovicích se můžete projít Rájem

Hejtmánkovicemi vedou dvě hlavní spojnice Broumovska se světem. Na západ míří silnice do vnitrozemí, zástavbou obce vede severozápadní cesta k Meziměstí, k Polsku a Podkrkonoší. Už ve dvacátých letech tady stávl autobus do Trutnova a v šedesátém osmém přijelo z opačného směru náhle zneprátené přátelské vojsko.

Obvykle tudy každý spěchá. Kdyby měl čas se zastavit, nejspíš by nelitoval. Obec neoplyvá význačnými památkami. Za pohled však jistě stojí několik sloupů a křížů, jež zůstaly z těch, které vesnici v minulosti zdobily. Přímo u silnice můžeme spatřit barokní sloup Nejsvětější Trojice. Sloup Panny Marie s točitým dřívem z roku 1861 stojí u statku na protějším návrší. Ze středu obce před časem zmizel uloupený klasicistní Zbičovaný Kristus. Uchovalo se zde několik charakteristických statků broumovského typu a pozoruhodnou památkou je roubený dům s pavlačí ze 17. století stojící na konci obce směrem k Jetřichovu.

Hejtmánkovice jsou připomínány už v první zdejší osadnické vlně z druhé polo-

viny 13. století. Jejich dolní, jižní část tvoří pozůstatek bývalé vsi Voigtsdorf, patřící ve středověku broumovskému fojтови. Ta začínala už pod broumovskou Dolní bránou a pokračovala pod hradbami podél potoka za most zvaný Hejtmánkovický. K západu pak zabírala část dnešního Broumova s Hvězdceou ulicí až k rybníku Katovna. Nad ulicí Nad Potokem a na Spořilově se hejtmánkovická obydlí s broumovskými stále prolétají.

Na východní straně se nad obcí táhne osmikilometrový hřbet, který začíná v sousedním Jetřichově a na jehož jižním konci stojí historické jádro Broumova. Les na hřebeni se nazývá Ráj a vede jím značená cesta, která nabízí výhledy na Broumovské stěny, vesnici v údolí i panorama Broumova. Na východní straně hřbetu spadá katastr obce až k řece Stěnavě. Když se místních zeptáte, zda Hejtmánkovicemi jezdí vlak, budou se vám hodně divit. V ohbí řeky na okraji Hynčic však dráha v délce půl kilometru územím obce skutečně vede. Stavět tady zastávku „Hejtmánkovice“ se ale opravdu nevyplatí.



Chcete-li se obcí projít či projet na kole, příjemnější než po silnici je cesta po upravené trase nad potokem. Další cesta s výhledy na Broumovskou kotlinu lemovanou Stěnami vede skrz historickou Šolcovnu, dnes sídlo obecního úřadu, souběžně se silnicí k Polici. Na jejím začátku jsou nově vysazené stromky – sázejí je zdejší rodiče, když se jim narodí nový občan Hejtmánkovic. Škoda že cesta je dál mezi poli neudržovaná a místy špatně průchodná. Přivést vás může k nově zrestaurovanému sousoší Nejsvětější Trojice z roku 1787 a opodál na kraji lesa k mladšímu pískovcovému kříži.

Nezmínit nelze Jízdárnu vybudovanou v bývalé hospodářské usedlosti. Ta poskytuje nejen možnost jízdy na koni, ale je i společenským a kulturním podnikem. Mimo jiné se v jejím areálu, v rámci festivalu Za poklady Broumovska, v posledních letech odehrává open air koncert netradiční cimbálky Milana Broučka se zpěvákem Václavem Noidem Bárou. K zdejšímu společenskému životu náleží i hasiči, TJ Sokol

a také aktivní spolek Hejtmanky. Obecní knihovna patří k nejlepším v celém kraji.

Mezi místními rodáky najdeme i Martina Konstantina Beinicha (1654), velmistra řádu křížovníků s rudou hvězdou, Josefa Ringela (1794), malíře a ředitele výtvarné akademie v Praze, a také budovatele textilního průmyslu na Broumovsku Josefa Schrolla (1821). Obec měla i dva prvorepublikové senátory, za zemědělský svaz a za sociální demokracii. V okolí proto Hejtmánkovicím v žertu a snad i s trochou závisťi říkali „senátorská ves“. Během svých studií na broumovském gymnáziu zde „na handlu“ strávil jeden školní rok spisovatel Alois Jirásek. Promítl ho do svých pamětí a do povídky Do Němce. Zvěrolékařka Miluše Kmoníčková, pocházející z Hejtmánkovic, vydala v roce 2012 obrazovou dětskou knížku Malý farmář. V jejích půvabných ilustracích rozeznáme i místa z obce a jejího okolí.

Do historického a geologického povědomí vstoupily Hejtmánkovice v roce 1847 pádem části meteoritu o hmotnosti téměř 24 kg.

Jan Meier

Za poklady Broumovska

Festival (nejen) klasické hudby podtrhne krásu barokních kostelů na Broumovsku

Jedinečná atmosféra každý rok doprovází mezinárodní hudební festival Za poklady Broumovska, který od května do konce srpna pravidelně oživuje svými podvečerními koncerty jinak převážně ztichlé prostory unikátní Broumovské skupiny kostelů, za nimiž stojí architekti Dientzenhoferové. Kostely byly před dvěma lety prohlášeny národní kulturní památkou a díky svému nepopíratelnému geniu loci jsou ideálním místem pro pořádání koncertů špičkových českých i zahraničních interpretů.



Jari Tyni, polské dechové kvinteto Cracow Quintet, hornisté Luca Benucci (Itálie), Ricardo Matosinhos (Portugalsko) nebo polský dirigent Jan Miłosz Zarzycki s Filharmonií Hradec Králové – proto letos do svých programů zařadí na doporučení festivalu díla českých skladatelů.

Veřejnosti se během festivalových koncertů představí také domácí renomovaní umělci a soubory – Filharmonie Hradec Králové, Czech Accordion Trio, klavíristé Ivo Kahánek, Miroslav Sekera a Marek Kozák, sopranistka Simona Houda Šaturová, hornisté Zuzana Rzouňková a Jan Vobořil nebo Jihočeská komorní filharmonie pod vedením Vojtěcha Spurného.

Vstupné na většinu koncertů je dobrovolné a jeho výtěžkem organizátoři tak jako každý rok podpoří opravy kostelů v broumovské a polické farnosti.

Královéhradecká i Jihočeská filharmonie

Kombinací česko-německého repertoáru představí v předehře festivalu Za poklady Broumovska její rezidenční umělec, německý klavírista Matthias Kirschnereit. Posluchačsky vděčné Beethovenovy klavírní opusy zkombinoval na žádost festivalu s drobníčkami domácí proveniencence – vybranými částmi z klavírních cyklů. Festivalová předehra se bude konat 1. května od 18

hodin v Opatských sálech v broumovském klášteře. Hlavní program festivalu pak bude zahájen v sobotu 29. června od 18 hodin v klášterním kostele sv. Vojtěcha vystoupením Filharmonie Hradec Králové pod vedením polského dirigenta Jana Miłosze Zarzyckeho. Následovat bude více než desítkou dalších koncertů, které vyvrcholí 31. srpna závěrečným koncertem Jihočeské komorní filharmonie s dirigentem Vojtěchem Spurným a sólohornistkou Zuzanou Rzouňkovou.

Malý princ s Janem Cinou

Kromě hlavního programu chystá festival také doprovodné koncerty a umělecká vystoupení, mezi kterými vynikne zejména červnový návrat úspěšné americké formace z loňského roku, tři sólové zpěváky z jedinečného sboru Jeremy Winston Chorale doprovodí big band The Loop Jazz Orchestra v projektu známých melodií z filmu The Blues Brothers. Koncert, který se uskuteční 15. 6. od 18 hodin v klášterním sále Dřevník, slibuje mimořádnou dávku emocí, skvělé hudby a obrovský přívál energie.

Magický a nevšední zážitek přinese divadelně-hudební recitál „Malý princ“. Herec Jan Cina se v něm – obklopen zvukem smyčcového kvarteta a piana – na celý večer promění v Malého prince a zazpívá společně s Vendulou Příhodovou (v alternaci s Kateřinou Bohatovou) původní písně hudebního skladatele a textaře Kryštofa Marka. Umělci improvizace propojí hudbu mluveným slovem, a to nejen z nejznámějšího pohádkového příběhu Antoina de Saint-Exupéryho. Recitál se bude konat v pátek 26. července, v zahradě broumovského kláštera. Vstupenky na obě vystoupení bude možné zakoupit na www.zapoklady.cz.





Novinkou doprovodného programu budou připravované prohlídky s průvodcem běžně nepřístupných kostelů broumovské skupiny, které organizátoři chystají před vybranými festivalovými koncerty, a plánují tak nabídnout prohlídku s koncertem jako ucelený zážitek.

Rezidenční umělci

„Festival Za poklady Broumovska již několik let podporuje domácí soudobou tvorbu, a to spoluprací s významnými českými skladateli – Tomáš Ille, Kryštof Marek, Jan Kučera. Všichni jmenovaní vytvořili během posledních tří let na objednávku festivalu inspirativní premiéry – díla úzce spjatá s Broumovskem, jeho geniem loci, krajinou, architekturou a kulturním dědictvím. Nejinak tomu bude i v roce 2024, kdy rezidenturu přijala významná česká skladatelka Sylvie Bodorová, která patří mezi nejhranější a nejvyhledávanější české autory v zahraničí. Spolupracuje s vynikajícími světovými sólisty, její díla se uvádějí po celém světě. Průřez její tvorbou se promítne do celého programu festivalu, kromě orchestrálních děl zazní i komorní tvorba, premiéra na objednávku bude věnovaná sólové skladbě pro lesní roh a hornovému Halali, které rozšíří paletu děl pro tento nástroj,“ říká Tereza Kramplová.

Festival představí i další díla svých bývalých spolupracujících skladatelů. Rezidenčním umělcem bude pro rok 2024 německý klavírista Matthias Kirschner, který uvede jak skladby rezidenční skladatelky, tak tradiční české autory (Smetana, Janáček) a plánuje do budoucna užší spolupráci s festivalem Za poklady Broumovska v Německu.

Letní hornové kurzy

Téměř stovka mladých hornistů z celého světa každoročně přijíždí na přelomu července a srpna do broumovského kláštera, aby se zde účastnili Letních hornových kurzů. Největší evropská akce svého druhu se letos v Broumově koná podesáté a nabídne posluchačům atraktivní skupinové koncerty – premiéra Halali skladatelky Sylvie Bodorové v podání všech účastníků zazní před koncertem ve Verněřovicích ve středu 31. 7. a v broumovském klášteře na závěr kurzů v sobotu 3. 8. Program kurzů pod uměleckým vedením sólohornistky FOK Zuzany Ržouňkové zajišťují v průběhu týdne špičkoví čeští i zahraniční lektori, součástí jsou nejen samostatné lekce, komorní hra a hra orchestrálních partů, ale i koncerty pro veřejnost v průběhu týdne přímo v broumovském klášteře. Letní hornové kurzy expandují letos i na špičkové domácí festivaly, s účastníky kurzů se tak můžete setkat na zahájení soutěže Pražské jaro, na festivalu Smetanova Litomyšl v samostatném programu nebo na Slavnostech lesního rohu v Žehuších.

Kateřina Ostradecká,
foto: archiv festivalu



Za poklady Broumovska 2024

1. 5. – 31. 8. 2024

PROGRAM

1.5.2024, 18:00 / Klášter Broumov, Opatské sály 
Matthias Kirschner (Německo), rezidenční umělec festivalu

15.6.2024, 18:00 / Klášter Broumov, sál Dřevník 
The Blues Brothers
The Loop Jazz Orchestra a sólisté The Jeremy Winston Chorale (USA)

22.6.2024, 18:00 / Šonov, kostel sv. Markéty
ZUŠ Broumov, vystoupení nejlepších studentů

29.6.2024, 18:00 / Broumov, klášterní kostel sv. Vojtěcha
Filharmonie Hradec Králové, dirigent Jan Miłosz Zarzycki (Polsko)

6.7.2024, 18:00 / Teplice nad Metují, kostel Panny Marie Pomocné
Czech Accordion Trio

13.7.2024, 18:00 / Otovice, kostel sv. Barbory
Cracow Golden Quintet (Polsko)

20.7.2024, 18:00 / Police nad Metují, kostel Nanebevzetí Panny Marie 
Ivo Kahánek, klavír
Miroslav Sekera, klavír

26.7.2024, 18:00 / Zahrada broumovského kláštera 
divadelně-hudební recitál Malý princ open air
Jan Cina, Vendula Příhodová / Kateřina Bohatová

27.7.2024, 18:00 / Broumov, kostel sv. Petra a Pavla
Daniela Hřebíčková, varhany,
laureátka Mezinárodní soutěže Leoše Janáčka v Brně 2022

31.7.2024, 18:00 / Verněřovice, kostel sv. Michaela
Účastníci Letních hornových kurzů Broumov

3.8.2024 / 18:00 Bezděkov nad Metují, kostel sv. Prokopa
Lektori Letních hornových kurzů
Luca Benucci (Itálie)
Ricardo Matosinhos (Portugalsko)
Zuzana Ržouňková (Slovensko)
Jan Vobořil (Česká republika), lesní roh
Jana Goliášová, klavír

10.8.2024, 18:00 / Martinkovice, kostel sv. Jiří a Martina
Päivi Väisänen, flétna (Finsko)
Jari Tyni, klavír (Finsko)

17.8.2024 / 18:00 / Božanov, kostel sv. Máří Magdalény
Simona Šaturová, soprán
Marek Kozák, klavír

24.8.2024 / 18:00 / Ruprechtice, kostel sv. Jakuba většího
Matthias Kirschner, klavír (Německo),
laureát soutěže Broumovská klávesa 2024

31.8.2024 / 18:00 / Klášter Broumov, kostel sv. Vojtěcha
Závěrečný koncert
Jihočeská komorní filharmonie
Zuzana Ržouňková, lesní roh
Vojtěch Spurný, dirigent

Vstupné na většinu koncertů je dobrovolné. Vstupenky na vybrané koncerty:
www.zapoklady.cz

Místa konání i vstupné na vybrané koncerty upřesněno na www.zapoklady.cz

Změna programu vyhrazena

 = placené vstupné

Audioprůvodce po rozhlednách a vyhlídkových místech Broumovska

Asi se to někdy stalo každému z vás... Stojíte na skalní vyhlídce nebo nové rozhledně, kde jste dosud nebyli, rozhlížíte se kolem dokola a pokoušíte se zorientovat. Snažíte se pojmenovat kopce na horizontu, určit vesničku na kraji lesa... Na rozhlednách jsou většinou umístěny panoramatické tabule, kde tomu tak není, pomůže jistě i mapa (pokud jste ji nenechali doma).

Pro všechny, kteří na vyhlídkách uvítají přesné informace o krajině pod sebou, připravila Společnost pro destinační management Broumovska „Audioprůvodce po rozhlednách a vyhlídkových místech Broumovska“. V pětiminutových zvukových záznamech si můžete poslechnout popisy výhledů ze Starozámeckého vrchu u Adršpachu, z hradu Skály, ostašské Krtičkovy

vyhlídky, ze Supího hnízda a Slaveneské vyhlídky v Broumovských stěnách či Laudonovy kaple u Jetřichova. Přidali jsme i dvě polské rozhledny: Borovou u Valbřichu a rozhlednu na Hoře sv. Anny u Nové Rudy. Doufáme, že i pro místní obyvatele, kteří svůj kraj dobře znají, se nám podařilo dostat do textů nové nebo méně známé informace.

Celý projekt, který pro vás připravila Společnost pro destinační management Broumovska, nese název „Vidíš to?“. Jeho jednotlivé kapitoly si při plánování výletu můžete dopředu poslechnout na www.bikeresort.broumovsko.cz/region/audio-pruvodce nebo přehrát přímo na místě. V informačních centrech jsou k dispozici také nové propagační skládačky se všemi

vyhlídkami a QR kódy, kterými se snadno k poslechu dostanete. Těšíme se na vaše ohlasy. K osmi vyhlídkovým místům totiž rádi přidáme další. Nabízí se Křížový vrch, Střmen, křížovka nad Slavným, Koruna, Junácká vyhlídka a především řada vyhlídkových míst a rozhleden v polském příhraničí.

Pavel Lisák, foto Oldřich Jenka a SDMB



Hrad Skály



Starozámecký vrch



Hora sv. Anny



Supí hnízdo

Až půjdete do divadla...

...přijďte do něj o pár minut dřív. Ve foyer je pro vás připravená výstava na oslavu Noci divadel, která se letos konala v sobotu 23. března.

Ze soukromé sbírky paní Nejezchlebové, roz. Lejdarové, pro vás Barbora Trenčanská z Muzea Broumovska vybrala průřez tvorbou broumovských ochotníků z let čtyřicátých až po léta sedmdesátá minulého století. Výstava je samozřejmě doplněna fotografiemi a dobovými plakáty. Pamětníci mohou zavzpomínat na herce, které znali, na hry, které viděli... Mladší návštěvníci mohou z plakátů vyčíst, kolik stálo vstupné do divadla, a pobavit se nad informací, že hra nebyla dostatečně poplatná své době.

Pojďte se tedy s námi přenést do doby, kdy divadelní soubory, pokud chtěly fungovat, musely zařadit do svého repertoáru hry

s tématy, jako byl boj za mír, plnění úkolů pětiletky, pronikání socialismu na vesnici atd. I přes tyto „obtíže“ je ale nasnadě, že herci a herečky podávali často mimořádné výkony, hráli s plným nasazením a věnovali danému představení mnoho svého času a energie.

Pokud byste se o našem divadle chtěli dozvědět více, v infocentru je pro vás zdarma brožura popisující jeho historii. Výstavu si samozřejmě můžete prohlédnout v rámci komentované prohlídky města s průvodcem, kterou je možné objednat u nás v infocentru.

Jana Cónová



Budova divadla na Mírovém náměstí

Farma Wenet Broumov

VÝLETNÍ MÍSTO PRO RODINY S DĚTMI, MILOVNÍKY ZVÍŘAT

TIP na výlet



FARMA V BROUMOVĚ – TO JE FARMA PLNÁ ZVÍŘÁTEK

Můžete zde vidět lamy, oslíky, velbloudy, různé druhy drůbeže, ovce, kozy, prasátka, dikobrazy, lemury, pávy, klokany, papoušky a mnohá další. Zvířátka si můžete pohladit a dají se pro ně zakoupit i granulky na krmení.

Pro děti jsou zde dětská hřiště, interaktivní prvky, houpačky. Z farmy je jedinečný výhled na broumovský klášter a Broumovské stěny. Rozkvetlé zahrady a různá zákoutí přímo vybízejí k posezení, romantice i odpočinku.

Přijďte i vy zažít nevšední zážitky, podívat se na zvířátka a poznat broumovskou farmu. Těšíme se na vás.

Otevřeno je každý den, na jaře a v létě od 10:00 do 17:00 hod, na podzim a v zimě od 10:00 do 14:00 hod.



FARMA WENET | KLADSKÁ 346 | 550 01 BROUMOV

www.wenet.cz



[farmawenet](https://www.facebook.com/farmawenet)



[farmawenet](https://www.instagram.com/farmawenet)

Dětská galerie Lapidárium přibližuje současné umění hravě a atraktivně

V galerii může být líp než na hřišti

Přemýšlíte, co nového a zajímavého podniknout s dětmi? Vezměte je do galerie!

V areálu broumovského kláštera najdete Dětskou galerii Lapidárium, kde se už pátým rokem konají výstavy předních umělkyní a umělců. Dětem se tak otevírá svět umění, do něhož se přímo v galerii mohou zapojit. U zrodu galerie stála Pavla Semeráková ze Vzdělávacího a kulturního centra Broumov, která spolu s kurátorem Radkem Wohlmuthem jednotlivé výstavy připravuje.

Pavlo, proč stojí za to navštívit Dětskou galerii Lapidárium?

Naše galerie je sice zaměřená hlavně na děti, ale najde si v ní něco každý, proto vítáme rodiče s dětmi, kteří chtějí zažít něco nového. V galerii, které někdy neformálně říkáme jen „Lapi“, dětem přibližujeme současné umění, ale děláme to zábavnou a interaktivní formou. Ve spolupráci s kurátorem Radkem Wohlmuthem a zajímavými umělkyněmi a umělci připravujeme autorské výstavy, které jsou vymyšlené přímo pro děti a náš prostor. Někdy jsou to obrazy, jindy komiks, fotky nebo sochy. K výstavám pořádáme doprovodné workshopy, dílny s autory a další program. Ze zkušeností víme, že děti jsou umění otevřené, ale někdy nemají příležitost ho poznat. V Lapi tu možnost mají.

Někdo má možná ze současného umění trochu strach – že mu nebude rozumět. Může člověk přijít do Lapi, i když je v oblasti umění začátečník?

Ano, nemusíte mít žádné předchozí zkušenosti s uměním, stačí vám jen zvědavost. Na výstavě je vždy přítomen někdo – ať už já, nebo naše milé kustodky Hanka, Dana – kdo vám i dětem vše ukáže a zodpoví otázky. Na místě jsou i volně dostupné materiály pro ty, kteří raději objevují sami. Jde nám o to, aby se děti cítily v galerii bezpečně a přirozeně, aby poznaly, že jde o přátelské prostředí, kde je to bude bavit. Lapidárium v broumovském klášteře tak

může být vašim prvním krokem do světa současného umění.

Který věk je pro návštěvu Lapi vhodný?

Naše galerie je ideální pro děti od 5 let, ale chodí k nám i mladší děti. Nejlepší je, když menší děti doprovodí do galerie rodiče. Větší děti už v prostoru mohou fungovat i samostatně – mohou něco stavět, malovat, prohlížet si výstavu, přemýšlet o ní s výtvarnými listy. Vždy záleží na dané výstavě.

Máte nějaký konkrétní příklad, kdy galerie otevřela dětem cestu k umění?

Máme jednu velmi věrnou návštěvnicí, pětiletou Julii z Broumova. Chodí k nám na všechny výstavy a dává nám taky zpětnou vazbu. Jednou nám řekla, že galerie je lepší než hřiště. Někdy nám její maminka pošle i zprávu, že Julie v galerii dlouho nebyla a už se těší na další návštěvu a výstavu.

Kolik výstav ročně se v Lapi koná?

Pořádáme čtyři výstavy do roka. Ta jarní, kde byla site-specific instalace od Jana Stolína s názvem *Ze dne do noci*, se stala výstavou týdne v časopise *Respekt*, čehož si moc vážíme a jen to dokazuje, že kvalitní umění pro děti je živé téma. Děti si výstavu opravdu užily, vnímaly zvuk, vítr i světlo, pohybovaly se skrz objekt, využívaly stínohry a jejich poznámky k instalaci byly skvělé. Výstavy u nás obvykle nabízejí velkou škálu aktivit, které by nás dospělé na první pohled ani

nenapadly. Ale děti mají fantazii, nebojí se zkoumat a objevovat. A to je přesně to, o co usilujeme.

Jakou výstavu můžeme v Lapidáriu navštívit letos v létě?

Letos představujeme tvorbu umělkyní a umělců, kteří učí na vysokých uměleckých školách. Chceme je propojit s dětmi. Od dubna do poloviny června bude v Lapi k vidění výstava slovenské výtvarnice Emöke Vargové, která působí na bratislavské Vysoké škole výtvarných umění. Její výstava bude zaměřená na textilní obrazy. Od 21. června do poloviny září pak budeme hostit výstavu vizuálního umělce, performeru a pedagoga Fakulty umění Ostravské univerzity Jiřího Surůvky. K oběma výstavám chystáme jako tradičně i doprovodné programy.

Jak doprovodné programy probíhají?

Jsou to workshopy, kde s dětmi rozvíjíme téma výstavy nebo zkusíme různé výtvarné techniky. Skvělé je, že workshopy probíhají přímo v galerii, děti jsou v prostoru umění, nikoliv někde zvlášť v ateliéru. Vnímají vystavená díla a reagují na ně. Doprovodné programy pořádáme pro školy i veřejnost, někdy probíhají přímo s autory a autorkami, jindy pod naším vedením. Trvají obvykle hodinu a půl, ale když vidíme, že to děti a rodiče baví, je to klidně i déle. Pokud je to na někoho dlouhé, samozřejmě může kdykoliv odejít.



Pavla Semeráková

Chystáte i něco speciálního?

Na prázdniny chystáme pro sociálně znevýhodněné děti sobotní výjezdy na doprovodné programy po galeriích v Královéhradeckém kraji. To je důležitý projekt a moc si přeju, aby vyšel. Výhodou naší galerie je také to, že spolupracujeme se studenty z univerzit a institucemi zaměřenými na umělecké vzdělávání na mezinárodní úrovni. Tak se vlastně nestane, že bychom neměli energii posouvat naši práci dál a ustrnuli na místě. Neustále připravujeme něco nového.

Co vás inspirovalo k založení dětské galerie?

Chceme, aby současné umění bylo přístupné všem, aby si k němu děti našly cestu od mala, i když to neznámá, že se jim musí všechno líbit. V prostorách broumovského kláštera jsme obklopeni uměním, proto jsme chtěli vybudovat místo, které bude vztah k umění rozvíjet v současném kontextu. A chtěli jsme vytvořit galerii, která bude vlnitá a otevřená, kam se malí i velcí nebudou bát vstoupit a kde budou mít příležitost současnému umění porozumět. Proto si dáваме záležet i na tom, aby texty k výstavám byly čtivé a srozumitelné.

Kde se můžeme dozvědět více?

Přehled výstav i doprovodných programů je na našem webu nebo facebooku a Instagramu. Máme taky vlastní podcast. Jmenuje se *Umění je hračka* a je součástí podcastů z broumovského kláštera, které najdete na podcastových platformách pod značkou Salon B. Těšíme se tak na viděnou i na slyšenou!

Vernisáže, které ještě v roce 2024 můžete stihnout:

Emöke Vargová, vernisáž 11. 4. – 16:00

Jiří Surůvka, vernisáž 20. 6. – 16:00

Julius Reichel, vernisáž 26. 9. – 16:00

Hana Valentová



Jak funguje hlubinný uhelný důl?

Výjimečná příležitost se to dovědět se naskýtá v Hornickém skanzenu Žacléř, vybudovaném v areálu bývalého hlubinného Dolu Jan Šverma v Žacléři, v nejzápadnějším cípu Národního geoparku Broumovsko.

Hornický skanzen vznikl postupnou rekonstrukcí posledních důlních objektů se zachovalým těžním zařízením v severovýchodních Čechách. Hlavní prohlídkovou částí skanzenu jsou povrchové objekty těžní jámy Jan ze 60. let 20. století, zahrnující hornické šatny, cächovnu, ohlubeň jámy s nárazištěm, vozíkový okruh s rotačními výklopníky a 52 metrů vysokou těžní věží sloužící během prohlídek jako netradiční rozhledna. Na tuto těžební technologii je napojen objekt úpravny uhlí, takzvaného „prádlu“. Že vám některé hornické výrazy vůbec nic neříkají? Fundovaný průvodce vám všechno důkladně vysvětlí tak, že budete po prohlídce ze skanzenu odcházet jako zkušení havíři.

V prostorné hale strojovny s mohutným těžním strojem je kromě jiného na-

instalována také bohatá paleontologická expozice z místních nálezů prvohorní flóry. Během těžby se totiž v horninách uhlonosných vrstev našla obrovská spousta krásných otisků listů, kůry nebo částí kmenů stromovitých plavin, přesliček, kapradin a dalších pravěkých rostlin. V minulém roce se díky celkově náročné, přičemž velmi zajímavé rekonstrukci podařilo hornický skanzen rozšířit o historické objekty a důlní zařízení těžní jámy Julie z přelomu 19. a 20. století. Pro mnohé potenciální návštěvníky je určitě zajímavé, že vícepatrová těžní budova byla zrekonstruována bezbariérově s výtahem, zabudovaným do jedné z těžních sekcí. Tělesně postižení návštěvníci se mimo to dostanou bezbariérově i na prohlídku některých částí úpravny uhlí a prohlídkové štol Jitřenka.



Hornický skanzen Žacléř, vybudovaný a provozovaný obecně prospěšnou společností Důl Jan Šverma, představuje souhrnně

unikátní historickou, technickou i přírodovědnou památku nejen v rámci východních Čech. Je proto zcela na místě, že je aktuálně podána žádost o zápis objektů Hornického skanzenu Žacléř jako národní kulturní památky do památkového katalogu Národního památkového ústavu.

Speciální kompletní prohlídka všech zpřístupněných objektů skanzenu, nazvaná „Velký okruh 2024“, bude pro náročnější návštěvníky letos pořádána v sobotu 5. května a 28. září 2024.

Zajímavou letošní novinkou je také zařazení Hornického skanzenu Žacléř mezi turistické atraktivity s návštěvníckými výhodami pro držitele regionální Karty hosta Broumovsko. Více informací na: www.djs-ops.cz, www.geopark.broumovsko.cz nebo www.broumovsko.cz.

Stanislav Stařík,
foto: Pavel Zubek



Strojovna



Štola Jitřenka

Východočeská divadelní přehlídka v Polici nad Metují

Druhý červnový víkend (7. až 9.6. 2024) se bude poprvé konat v Polici nad Metují Východočeská přehlídka venkovských divadelních souborů. Zúčastnit se jí mohou soubory z obcí a měst do velikosti pět tisíc obyvatel nejen z Královéhradeckého kraje. Jedná se o soutěž s postupem na národní přehlídku ve Vysokém nad Jizerou. Jednotlivá divadelní představení posuzuje odborná porota složená z profesionálních divadelníků a pedagogů z DAMU.

Přehlídku pořádá krajská příspěvková organizace Centrum uměleckých aktivit, Volné sdružení východočeských divadelníků ve spolupráci s Divadelním souborem Kolár Police nad Metují, Městem Police nad Metují a za finančního přispění Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury ČR.

Po široké debatě a následném hlasování v anketě byl také vybrán název přehlídky

– z mnoha návrhů nakonec vzešel vítězný název HROMDOPOLICE (čili HRY Ochotnických Mistrů do Police).

Široká divácká veřejnost se může těšit na spoustu divadelních představení různých žánrů – od pohádek až po autorská divadla. Všechna se odehrají od pátku do neděle v polickém Kolárově divadle. Po každém představení proběhne veřejný rozborový se-



minář, na kterém porota přednese své hodnocení a bude o něm diskutovat se souborem a jednotlivými aktéry. V neděli odpoledne pak dojde ke slavnostnímu vyhlášení výsledků – porota oznámí, která inscenace byla nominována či doporučena na národní přeh-

lídku, a dále předá ceny za herecké výkony a další divadelní kategorie.

Zkrátka: druhý červnový víkend bude Police doslova dnem i nocí žít divadlem! Přidejte se také – bude to stát za to!

Jaroslav Souček, foto: Milan Schirlo

Začátek prázdnin bude patřit už 13. ročníku Kupkolo.cz MTB Trilogy 2024 – závodu, ve kterém zažiješ Broumovsko na vlastní kůži a užiješ si pravý mountainbiking.

Kupkolo.cz MTB Trilogy je jedinečný a unikátní etapový závod nejen v Česku, ale i ve střední Evropě. Jediný etapák v ČR (tzn. že jezdci startují do další etapy víc dnů po sobě) patří k těm nejtěžším závodům tohoto charakteru v Evropě. Navíc možná jako jediný na světě propojuje závod maratonců a enduristů, zdánlivě dva rozdílné bikové světy. Všechny účastníky ale donutí vystoupit z komfortní zóny a posunout svoje limity. Za touto akcí se do Teplic nad Metují sjíždí již tradičně závodníci z celé ČR, Slovenska, Polska, Německa a dalších evropských států, mnohdy nechybí i závodníci ze zámoří (loni startoval reprezentant Chile a letos ve startovní listině svítí i kanadská vlajčka). Závod, který je zasazený do jedinečné a téměř nedotčené přírody Broumovska, přivádí závodníky každý den do jiného prostředí. Pokaždé se musí popasovat s jiným povrchem, ale vždy potkají jen minimum asfaltových přejezdů, a naopak maximum přírodních trailů. A na konci každého nepříjemného stoupání jsou jim odměnou nádherné výhledy do kraje.

Při letošním 13. ročníku se po roční odmlce mohou závodníci těšit na 10km Prolog – ochutnávačku toho, co je v následujících dnech bude čekat. Prolog provede závodníky zázemím Teplic nad Metují



Kupkolo.cz MTB Trilogy



a ukáže jim surovost zdejší přírody. Následovat budou tři tradiční etapy. Jako první se pojede Best of Sudety, která vybírá to nejlepší ze zdejšího kultovního bike maratonu Rallye Sudety, druhá bude etapa Kleine Alpen, jejíž většina vede Polskem v okolí Gluszyce. Podle ředitele a stavitele tratí Věny Hornycha je Kleine Alpen nejtěžší, ale nejhezčí etapou. Závodníci se mohou cestou kochat nádhernými výhledy a také si užívat „koberce“ sytých barev rozkvetlých náprstníků. Poslední etapou budou Vraní hory, které zavedou bikery až na pomezí Krkonoše, na Královecký Špičák, odkud jsou nádherné výhledy na Krkonoše, včetně nejvyšší hory Sněžky.

Závod odstartuje 3. července 2024. Jeho zázemí nebude tentokrát v parku (prochází revitalizací), ale v areálu Technických služeb v Teplicích nad Metují. Slavnostní vyhlášení výsledků proběhne 8. 7. 2024. „Pro závodníky budou opět připraveny plochy, na kterých budou moci parkovat, stanovat či kempovat. Samozřejmě mohou využívat ubytovacích zařízení v Teplicích nad Metují a jeho okolí,“ za organizátorský tým vysvětluje Lenka Kráčmarová.

Délky tratí zůstávají již tradiční: A-Extreme, B-Moderate a C-Easy. Kategorie E-bike je v dnešní době samozřejmostí a stejně jako loni se do závodu hlásí jednorázkaři.

Organizátoři rozhodně neopomenou připravit Kupkolo.cz MTB Trilogy – KIDS.

Účast dětí rok od roku stoupá, a to jsou jen dobré zprávy. Kromě starších žáků, kteří už z dětských tras vyrostli a pojedou C-Easy maraton, všechny dětské kategorie (odrážedly počínaje) budou závodit v prostoru startu a cíle, tedy rodičům a fanouškům pěkně na očích. Závod není nijak těžký, a proto ho může absolvovat i kolemjedoucí malý biker. I dětské závody budou hodnoceny jako etapový závod, tedy budou vyhlášeny jak jednotlivé kategorie, tak i celkové pořadí po

všech třech dnech. Loni byl nejlepší dětskou etapou biatlon, který se sice možná ze začátku některým rodičům příliš nepozdával, ale dětské oči zářily nadšením!

Těšíme se jak na místní malé bikery, kteří přijdou závodit, tak i na diváky a dobrovolníky, kteří by nám chtěli s organizací tohoto mezinárodního závodu pomoci.

Martina Chrástková,
foto: Martin Dušek, Jan Steinar,
Jan Brychta



Letní Broumovsko. Vydává SDMB – Společnost pro destinační management Broumovska, o. p. s. v nákladu 10 000 ks. Odpovědný redaktor: Pavel Lisák, redakční rada: Jana Cónová, David Duda, Jaroslava Chaloupková, Lucie Konečná, Kateřina Ostradecká a Stanislav Stařík. Redakce textů: Petra Blahnová. Poděkování patří všem dalším přispěvatelům. Letní Broumovsko 2024 bylo vyrobeno za finanční podpory Královéhradeckého kraje. Grafický návrh, zlom a DTP Helis s. r. o., tisk Centrum služeb Broumov s. r. o., tiskárna Broumov.

Výstava Paměti národa

věnovaná tématu třetího (protikomunistického) odboje míří na Broumovsko

Zatímco se Josef Vaníček skrýval, komunisté rozjeli brutální mašinérii, aby agenta amerických zpravodajských služeb našli. Estébáci nevynechali ani kočárek, ve kterém spala dcera Marie. Nejen jeho příběh vypráví nová výstava Paměti národa Do třetice všeho zlého, která na konci července dorazí také do Broumova.

„Z vězení nám poslali akorát jeho oblečení. Z košile zbyly jen cáry. Bylo vidět, jak ho mlátili,“ vyprávěla Marie Ryšavá o uvěznění svého tatínka Josefa Vaníčka z Broumova. Ten začal bezprostředně po únorovém komunistickém puči spolupracovat s tajnou odbojovou skupinou, kterou ale záhy odhalila Státní bezpečnost. Jemu se podařilo utéct do Spolkové republiky Německo, odkud se v červnu 1950 vrátil jako agent amerických zpravodajských služeb. Doma na něj čekala manželka a roční dcera Marie. Josefa Vaníčka ale estébáci dopadli, domů se už nevrátil.

V červenci roku 1951 Josefa Vaníčka odsoudili za špionáž a velezradu. Odpykávat si měl dvacetiletý trest. Touha po svobodě byla ale silnější, a tak se tehdy ani ne třicetiletý muž rozhodl pro útěk z pracovního tábora Vojna na Příbramsku. Jeho cílem bylo Západní Německo. Na útěku s ním byli další dva spoluvězni. Netrvalo dlouho a dopadli je pohraničníci, jednoho z nich zastřelili. Josef Vaníček znovu stanul před tribunálem, tentokrát dostal doživotní trest, který si odpykával mimo jiné v Leopoldově.

Chladnokrevně ho popravili

Navzdory šikaně a tvrdým podmínkám leopoldovského tábora našel Josef Vaníček dostatek sil na další útěk za svobodou. Společně s dvěma spoluvězni se s Tatrou 111 rozjeli proti hlavní bráně věznice. „Auto měli naložené pískem. Zůstali tam ale viset a chytili je,“ objasnila Marie okolnosti nezdařeného

útěku svého otce. Následovala samovazba, bití a výhrůžky trestem smrti. Na svatého Václava, 28. září 1958, Josef Vaníček naposledy zkusil štěstí a zoufalý se rozběhl směrem k vězeňskému plotu. „Z první věže ho dávkou ze samopalu zastřelili. Rozstříleli mu hlavu a pak ho tam na place nechali ležet ostatním pro výstrahu,“ objasnila Marie okolnosti úmrtí svého otce.

Komunisté mu sebrali jméno

Sama v sobě našla odvahu a vzdor po otci, když po srpnovém vstupu vojsk Varšavské smlouvy ukradla obecní značku. „Schovali jsme ji na půdu. Někdo za námi přišel a ptal se, kde ta cedule je. Já jsem lhala, že o ničem nevím.“

Obdobnou zkušenost má také Stanislav Prokůpek, který se s okupací rovněž odmítal smířit. V srpnu 1968 měnil ve Vrchlabí směrovky a o rok později v práci na protest vyvěsil černou zástěru. Ani na dvouleté výročí okupace se svým protestem nepolevil. Rozmnožoval letáky, prostřednictvím kterých vyzýval k tichému nesouhlasu s vpádem vojsk Varšavské smlouvy. Na pracovišti pak 21. srpna 1970 zorganizoval pietní minutu ticha. Druhý den ráno si pro něj přišli estébáci. Následoval soud, od kterého Stanislav Prokůpek odcházel s dvouletým trestem odnětí svobody. „Převezli mě do nápravného zařízení v Žacléři. Tam mě zbavili jména a dostal jsem číslo 6249,“ popsal. I po návratu z vězení se musel vypořádat s nálepkou kriminálního.



Nedodrželi, co slíbili

Sérii střetů s komunistickým režimem má za sebou také chartista Stanislav Pitaš. Vůbec poprvé ho zatkli za hanobení prezidenta kvůli satirické koláži prezidenta Husáka a housera. Odseděl si osm měsíců. Mezi lety 1985-1989 byl vězněn třikrát, během posledního pobytu v kriminále se rozhodl držet protestní hladovku. Po smrti Pavla Wonky si už režim nemohl dovolit další oběť mezi politickými vězni. Bachaři se rozhodli vyjednávat a slíbili mu, že pokud hladovku ukončí, pustí ho za maminkou, která v té době umírala. „Řekli mi, ať si sbalím věci, dali mi civilní oblečení a pustili mě z vazby. Venku ale stála bezpečnost s klepetama a zavřeli mě znovu. Vždycky si člověk říká, že jsou to svine, který nedodrží, co slíbí,“ vzpomínal. Maminku už nikdy neviděl. Perzekuována byla také jeho partnerka, která musela snášet neustálé domovní prohlídky, výslechy estébáků a šikanu v práci. Ani ona ale nepodlehla nátlaku a jako další disidenti vedla s režimem infor-

mační válku. Se Stanislavem pořádali koncerty a šířili samizdat. Nejednokrát navštívila manžele Havlovy na Hrádečku. Na setkání, které se uskutečnilo v létě roku 1989, nikdy nezapomene. Václav Havel tehdy zrovna dokončil práci na petici Několik vět. „Přinesl nám to. Měl připravené podpisové archy i text. Byli jsme mezi prvními, kteří to na dvoře na stolku podepsali,“ vzpomínala.

Venkovní výstava bude k vidění na Mírovém náměstí v Broumově od 28. července do 27. srpna 2024.

Post Bellum je nezisková organizace, která od roku 2001 vyhledává a nahrává vzpomínky pamětníků klíčových momentů 20. století. Založili ji čeští novináři a historici, kteří byli přesvědčeni, že pamětníci musí dostat příležitost svůj příběh vyprávět vcelku, souvisle a detailně. Stěžejním projektem Post Bellum se proto stala Paměť národa, sbírka vzpomínek konkrétních osobností, fotografií, deníků a různých archiválií z období totalit 20. století. **Miroslav Tyč a Michal Bureš**

Karta hosta Broumovsko – partner pro vaše výlety

Hlavní turistická sezona začíná a Karta hosta Broumovsko je opět připravena pro všechny návštěvníky, kteří se rozhodnou v našem kraji strávit několik dní, prozkoumat zdejší krásy a užít si boží klid, který při svém putování jistě objeví!

Nabídka regionu je velice pestrá. V Kartě hosta naleznete zvýhodněné vstupy do Adršpašsko-teplických skal, muzeí, kláštera, do dolu, do relaxačních a sportovních center či na vzdělávací programy. Novinkou pro tento rok je zlevněné vstupné do Centra současného umění EPO1 v Trutnově a Hornického skanzenu v Žacléři.

Jste-li ubytovaní na Broumovsku a je-li váš ubytovatel zapojen do projektu Karta hosta, je to skvělým začátkem pro vaši aktiv-

ní rodinnou dovolenou. Celý proces je velice jednoduchý. Požádejte svého ubytovatele o kartu, která vás bude stát max. 20 Kč. Po aktivaci karty již můžete užívat slev plnými doušky. Kromě papírové karty si můžete zřídit také kartu digitální. U aktivit naleznete QR kód, který si načtete do svého mobilního telefonu, potvrdíte slevu a ukážete u pokladny.

Další informace naleznete na www.broumovsko.cz/kartahosta.

Klára Muchová



Nová Ruda – město, jehož historie je spjatá s českými zeměmi, leží vzdušnou čarou necelých patnáct kilometrů od Broumova. Pěšky dojdete z jednoho města do druhého za necelých pět hodin. Kdysi byl mezi oběma městy čilý obchodní styk.

Dnes jezdí Broumované do Nové Rudy za nákupy, při té příležitosti se projdou ulicemi městského centra, porozhlédnou se po náměstí s opravenou radnicí, možná posedí ve známé kavárně Bílá lokomotiva. V létě si sem zajedou Češi na koupaliště, po zbytek roku navštěvují krytý bazén ve Slupci. Ti, kdo se vydali na výlet do okolí Nové Rudy, byli doazista uchvázeni rozmanitým terénem a nádhernými výhledy. Město se terasovitě rozkládá po úbočích kopců a v údolí mezi Sovími horami a Vladzickým pohorím, podél říček Vladzice a Valiborka. Díky své poloze nabízí atraktivní výlety do okolí pro pěší turisty i pro milovníky cyklistiky. Od loňského roku spojuje Broumov s Novou Rudou pravidelná autobusová linka. O prázdninách jezdí tři spoje každým směrem, ve školním roce jeden spoj. Autobus má v Broumově přípoj na vlak od Náchoda, mohou ho tedy využívat i cestující ze vzdálenějších míst.

Přijměte pozvánku na některý z pěších výletů s využitím autobusu. Uvidíte, že budete nadšeni přírodními krásami Novorudska. Tipy na další výlety si můžete vyzvednout v broumovském infocentru.

Výlet přes dvě rozhledny

Abyste si mohli tento výlet dostatečně vychutnat, je lepší si ho naplánovat na prázdninové měsíce, kdy poslední autobus z Nové Rudy odjíždí v 17.18 h. Od vlakového nádraží z Broumova odjedeme do Nové Rudy v 9.10 h nebo poledním spojem ve 12.05 h, jízdenku si koupíme až na konečnou do Slupce. Od autobusové stanice v nákupním centru ve Slupci se vydáme po červené turistické značce, nejprve městskou zastavbou a kolem neogotického kostela sv.



Hora sv. Anny

Kateřiny postaveného z červeného pískovce. Červený pískovec se zde používal hojně, vždyť z tohoto materiálu je tvořen celý masiv hory Všechných svatých. Pojďme viaduktem, přes který přejezděly v minulém století vlaky unikátní Sovohorské dráhy překračující Soví hory ve Stříbrné hoře. Ulicí kolem vílek začneme stoupat na kopec Všechných svatých. Lesem, po schodech a opravenou křížovou cestou kolem výklenkových kapliček dojdeme k poutnímu kostelíku Panny Marie Bolestné z roku 1680. Zajímavě upravené okolí kapličky vyzve k usednutí na jedné z laviček. Můžeme si představovat, jak se v minulosti v poustevně za kapličkou žilo poustevníkem starajícím se o kostel. Před padesáti lety byste tady asi posedět nechtěli, vždyť místo kapličky tu stály jen její ruiny. V 90. letech minulého století byla zásluhou místních patriotů obnovena, vyzdobena a znovu vysvěcena.

Nás už čeká jen pár stovek metrů na vrchol nejvyššího kopce novorudského pohorí, kde stojí od roku 1913 v nadmořské výšce 648 m rozhledna z červeného pískovce. Svým vzhledem připomíná maják. Z jejího ochozu máme výhled na Soví a Bardské hory, ale také do Česka – na Krkonoše a Javoří hory. Je jen škoda, že ve výhledu zčásti překáží vzrostlé stromy. Kdysi stála nedaleko věže horská chata, dnes tu jsou patrné pouze její základy. Za občerstvením

se vydáme ke druhé rozhledně – na Horu Sv. Anny. Bezpečně nás tam dovede přes les a kolem lomu na těžbu červeného pískovce zelená turistická značka.

Na Horu Svaté Anny mířili v minulosti především poutníci, nachází se tu totiž kamenný kostelíček sv. Anny z roku 1644. Horská chata, postavená roku 1903, nyní prochází rekonstrukcí, my se ale můžeme občerstvit ve zcela nové restauraci Anaberg. Vystupme na rozhlednu z červeného pískovce, která tu stojí už od roku 1911 a turisty i poutníky byla vyhledávaným cílem. V minulých desetiletích na ni byl vstup zakázán, sloužila jen jako televizní převaděč. Turistům byla nově zpřístupněna v roce 2014, před otevřením byla opravena a zvýšena. Typická červená stříška rozhledny je viditelná z mnoha vyhlídkových míst na české straně. Vystoupáme po schodech do výšky 17 metrů a v kruhovém výhledu spatříme polská i česká pohorí – Soví hory, Krkonoše, Javoří hory, Stolové, Orlické až po Bystřické a Bardské hory. Rozlehlé louky pod námi přispějí k magickému prožitku.

Pro sestup do Nové Rudy si můžeme vybrat pohodlnou silničku nebo zelenou či žlutou turistickou značku. Kdo se rozhodne pro žlutou, umocní si zážitek sestupem po lesní cestě kolem nově opravených morových kapliček. Obě značky nás bezpečně dovedou do města na stanici autobusu

Sportova. Pokud nám zbyde čas, můžeme odbočit na náměstí, projít si město a posedět v některé z restaurací.

Slupiec – Hora Všechných svatých (červená zn., 3,5 km) – Hora Svaté Anny (zelená zn., 8 km) – Nová Ruda (žlutá zn., 10 km), převýšení 400 m.

Z Nové Rudy vyhlídkovou cestou do Česka

Tato trasa patří k jedné z nejkrásnějších, jaké Novorudsko nabízí. Nejsme vázáni na návrat autobusem, tudíž si můžeme vyrazit v libovolném ročním období. Z autobusu do Nové Rudy vystoupíme na stanici Sportova a z křižovatky se vydáme doleva po zelené turistické značce, která nás povede až na Vladzickou horu (Włodzicka Góra), nejvyšší vrch tzv. Vladzických hor. Proklíkujeme městskou zastavbou, vystoupáme zahrádkářskou kolonií na louku nad městem a rázem se ocitáme v jiném světě. Pod námi se otevře výhled na město s vysokými věžemi kostela sv. Mikuláše, nad ním Hora Sv. Anny, Rudá hora a před námi se modrají kopce Sovích hor. Odtud nás budou výhledy provázet po celý den, stačí mít oči otevřené a vnímat, co nám krajina nabízí.

Půjdeme kolem polí, lesíkem, cestíčkou přes louku, která se v létě zdobí pestrobarevnými květy. V údolí pod námi občas



Hora Všechných Svatých



Slupiec



Włodzicka hora

projede vláček po trati Valbřich – Kladsko. Unikátní, 51 km dlouhá trať zprovozněná v roce 1880 je připodobňována ke švýcarským horským železnicím, protože prochází náročným terénem po úbočí Suchých, Vladzických a Sovích hor. Vlak na ní projíždí třemi tunely (nejdelší je 1601 m dlouhý), po sedmi mostech překonává vysoká údolí (35 m nejvyšší most a 185 m nejdelší). Jugovský most (148 m dlouhý a 30 m vysoký) dobře uvidíme i my. Jeho železná konstrukce dokonale zapadá do krajiny. Vyjdeme na kopec nad vesnicí Krajanów (žila tu známá polská spisovatelka Olga Tokarczuková) a otevře se nám prostor na jihu – Orlické a Bystrické hory, Hejšovina, která má odtud ovšem jiný tvar než nám známý dvojhrb. Vystoupáme pastvinami, projdeme kolem nenápadného pramene říčky Vladzice. Za rozcestím na vrcholu Pisztyk si pozorně hlídáme zelenou značku – uhýbá podél lesíka doprava, vede nás lesní pěšinou do výšky 755 m n. m. k rozhledně na vrcholu Vladzické hory. Věž ve tvaru šestiúhelníku tu stojí od roku 1927, ale ještě před deseti lety se sem zatoulalo jen pár turistů, kteří si nostalgicky povzddechli nad ruinami kdysi vyhlášené rozhledny. Před pár lety se rozhled-

na dočkala celkové obnovy a místo se stalo turisticky velmi oblíbeným. Vystoupáme po točitých schodech a žebříku a nahoře si užijeme téměř kruhového výhledu. S orientací nám pomohou popisky fotografií, snadno najdeme Velkou Sovu, Sněžku, Ruprechtický Špičák, Valbříšské hory.

Kdo by se toužil svězt vlakem po zmiňované železniční trase, může sejít po zelené turistické značce do stanice Swierki Dolne, dojet vlakem přes Kladsko do Chudoby (Kudowa Zdrój) a odtud autobusem do Náchoda. Další možností je jet ze Swierka na druhou stranu do Walbřichu a odtud autobusem č. 15 na hranice do Starostína, o prázdninách lze až do Meziměstí (jízdní řád na MHD Valbřich najdete na stránkách Zdikum Walbrzych).

My se vrátíme do Čech pěšky – nejprve nepříjemným sestupem po červené do Swierka Kl., odtud po žluté značce do kopce na státní hranici (hlídáme si dobře odbočku žluté ze silnice doleva kolem rybníčku). Z luk na polské straně hranice vstoupíme do lesa. Přes hranici v těchto místech přecházelo v dávné minulosti mnoho usedlíků z obou stran, protože v obci Kladské Ludvíkovice žila spousta českých rodin, které se

navštěvovaly se svými příbuznými na Broumovsku. Dnes tudy vede nejkratší spojnice pro pěší turisty z Broumova na Velkou Sovu. Po žluté a dále po modré značce dojdeme k lomu Rožmitál. Změní se ráz krajiny, stejně jako výhledy – obzor před námi uzavírají Broumovské stěny. U lomu můžeme odbočit doprava na naučnou stezku, zajdeme si na vyhlídkovou plošinu s orientační tabulí, další naučné tabule při sestupu lomením nás seznámí se zdejšími přírodními zajímavostmi.

Po modré turistické značce dojdeme až do Broumova – nejprve úzkou silničkou, poté polní cestou s božími muky a opravenými kříži. Není kam zabloudit, můžeme se toulat v myšlenkách nebo si užívat výhledů na Broumovské stěny před námi, občas se otočíme a pokocháme se i krásou Javořích hor za námi.

Nová Ruda – Vladzická hora (zelená zn., 8 km) – Swierki Kl. (červená zn., 10 km) – státní hranice (žlutá zn., 12 km) – rozcestí Pod Červeným vrchem – (žlutá zn. 12,5 km) – Broumov (modrá zn. + odbočka lom Rožmitál, 20 km), převýšení 520 m.

Text a foto: Jaroslava Chaloupková



Hora Věch Svatých

Z Police přes Hvězdu až na Honský Špičák

Na Hvězdě byl asi každý z nás, ale kdo si zašel až na Honské sedlo a obdivoval tak krásy Broumovské kotliny z méně známého místa? Máme pro vás tip na krásný výlet se zakončením v útulné restauraci U Generála Laudona, kde po výletě můžete posedět, uhasit žízeň a dát si něco dobrého.

Výpravu začneme na polickém náměstí, odkud se vydáme po zeleně značené trase Tomkovou ulicí, kolem koupaliště, až dojdeme na rozcestí. Pokračovat budeme Svatojakubskou cestou po žluté. U Soudní brány se můžeme posílit z léčivé studánky. K tomuto místu se pojí tajemné události. Lidé věřili, že voda ze studánky je léčivá, stejně tak jako půda v okolním lese. V 19. století prý mladá dívka Kristina Ringlová ze Suchého Dolu vidě-

la právě v tomto lese tajemná zjevení, a ne jen jedenkrát. Lidé na místo začali putovat a zavěšovat na stromy svaté obrázky. Místní začali považovat vodu ze studánky za léčivou a z hlíny vyráběli různé masti a obklady, které si přikládali na tělo.

U studánky se nabízejí dvě možnosti, kudy lze pokračovat dál. Buďto můžeme projít Soudní branou a jít podél lesa začátkem křížové cesty, nebo se vydat dál po žluté



Hlavňov

kolem Ticháckovy kapličky. Obě trasy nás dovedou až k Čertově skále a dále k Hlavňovskému rybníku. U něj si můžeme trochu odpočinout, v rybníce zchládit nohy před další cestou a v hospůdce Ryba na Hrázi zahnat žízeň a hlad malým občerstvením.

Za rybníkem se kříží hned dvě turistické značky, žlutá a červená. My si od této chvíle budeme hlídat červenou, která nás navede do Kovářovy rokle. U Setonovy studánky můžeme doplnit zásoby vody. Kdo má rád trochu dobrodružství, může odbočit z trasy a prozkoumat Mariánskou jeskyni. Červené značení nás dovede nad Kovářovu roklič. Vystoupáme-li po schodech na Supí hnízdo, otevře se nám úžasný výhled do kraje. Pokud jste milovníky divadla, zajistě se vám bude líbit i to naše skalní. Je zde klid a nezapomenutelný výhled na okolní obce a přírodu. Pokračovat budeme ke kapli

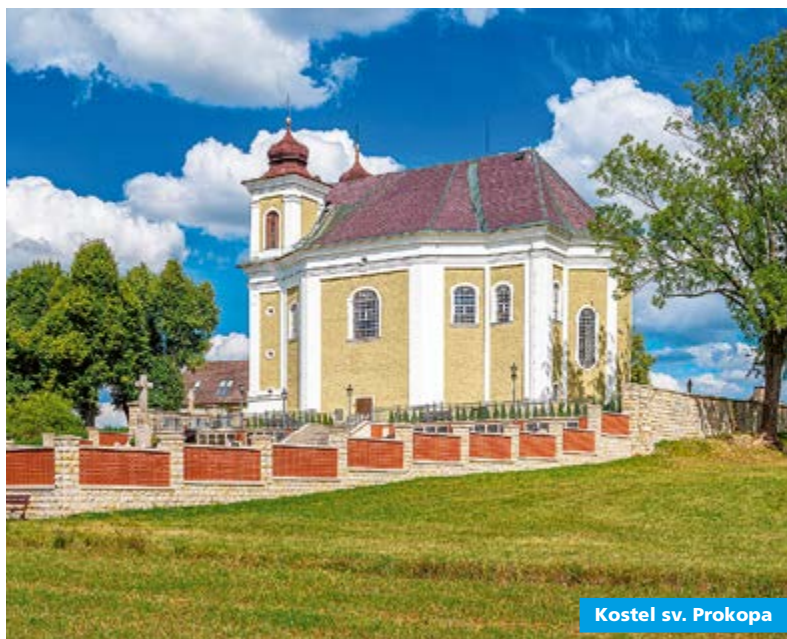
Panny Marie Sněžné s krásnou vyhlídkou. Poté již půjdeme po modré turistické značce, která nás zavede přes Laudonovy valy až na Strážnou horu, kde určitě stojí za to udělat si odbočku na vyhlídkové místo Kačenka. Po modré dojdeme přes Honský Špičák až k Honskému sedlu Na Pasách. Na rozcestí se napojíme na zelené značení a sejeme Pod Strážnou horu. Pak už jen kousek po žluté a dojdeme k restauraci U Generála Laudona.

Vedle restaurace je zastávka, ze které nás autobus zaveze zpět do Police. Pokud ovšem máte ještě dost energie, můžete sejít po chodníčku celým Pěkovem, na konci přejít na druhou stranu silnice a dát se vpravo směrem Stolová hora Ostáš. Půjdete po silnici až za velkou prudkou zátáčku, kde se napojíte na zelenou, která vás dovede přes lyžařský vleč Nebíčko až na náměstí v Polici.

Daniela Vojtěchová, foto: Josef Těr



Kovářova rokle



Kostel sv. Prokopa

Bezděkov v hledáčku poutníků

Symbol mušle hřebenatky spolu se žlutou šipkou zkušeného poutníka nepřekvapí. Co ale ti ostatní? Pojďme proto společně nahlédnout tomuto značení do zákulisí.

Mušle hřebenatka, nebo také hřebenatka svatojakubská, symbolicky provází poutníky na Svatojakubské cestě již od středověku. Jedná se o síť poutních cest, které vedou k hrobu svatého Jakuba v katedrále v Santiagu de Compostela ve Španělsku. Svatojakubská cesta je zapsána na seznamu světového dědictví UNESCO.

Východočeská trasa Svatojakubské cesty prochází i obcí Bezděkov nad Metují, kde nově naleznete milník, který leží v těsné blízkosti kostela sv. Prokopa. Jejím vycházejícím bodem je polské poutní místo Krzeszów, na naše území vstupuje ve Zdo-

nově a končí napojením na další trasu za obcí Kácov.

V Bezděkově nad Metují se rozhodli ve spolupráci s Centrem svatojakubských poutníků podpořit iniciativu budování Svatojakubských patníků v Královéhradeckém kraji, a zvýšit tak povědomí o možnosti putování s cílem očisty a obnovy duchovního života. Poutníci zde také mají možnost otisknout si razítko do upomínkového průkazu poutníka.

Více informací naleznete na www.ultra.cz nebo na stránkách obce Bezděkov nad Metují.

Eva Gennertová

Tradiční akce proběhne v sobotu 22. června od 9 hodin ve Žďáru nad Metují. Také letos je se na co těšit! Kromě bohatého kulturního programu budou po celý den probíhat i řemeslné trhy.

Hlavní program zahájí na návsi děti ze Základní školy Žďár nad Metují. Následovat bude HOPsavý workshop, kde si zájemci vyzkouší skákání na hopsavých botách. Dopolední blok uzavře hudební vystoupení Základní umělecké školy Police nad Metují.

Odpolední etapu zahájí country kapela Zelenáči, pokračovat bude módní přehlídka spolku SPONA – Napříč stoletím a zahraje i hronovská kapela Chvíle. Poté se podruhé představí uskupení HOPsej, tentokrát se zábavnou HOPsavou show. Jako další bude připravena skupina Elán revival nebo David

Svatojánský jarmark ve Žďáru nad Metují

Deyl. Po jeho koncertu odstartuje soutěž v nalévání panáček na přesnost s cool odměnami. Celodenní program zakončí Bumble Bee Band.

Během odpoledne bude u mateřské školy připraven program agentury VOSA JEDE, těšit se můžete na různé soutěže se zajímavými odměnami, diskoteku, skákací hrad a mnoho dalšího. Jako každý rok bude i letos otevřena kovárna s prohlídkou původních prostor s dobovým vybavením. U kovárny zahrají Damtrio, občerstvit se můžete v kavárně. Připravuje se také výstava poválečných nákladních automobilů.



Mistr Jaroslav Seifert



Golfový klub Grosshof dvanáctá sezona zahájena s nedělní ochutnávkou golfu pro veřejnost

Jako každý rok jsme i na letošní sezonu připravili pro naše klienty a přátele golfového sportu několik zajímavých a atraktivních balíčků a novinek. Přestože náš golfový klub je z pohledu umístění na mapě „téměř na konci světa“, máme co nabídnout.

Náš klub se dlouhodobě umísťuje na špičce, pokud jde o hodnocení kvality celého resortu v celoročním bodování golfových nadšenců, tzv. všudehrálů. Jak už z jejich názvu vyplývá, jedná se o golfisty, kteří mají veliký přehled o kvalitě jednotlivých hřišť po celé České republice. Jejich hodnocení nás velmi těší, ale zároveň zavazuje a nutí stále držet nastavenou kvalitu.

Pro sezonu 2024 jsme rozšířili nabídku o program pro veřejnost, a to o pozvání na *nedělní odpoledne s ochutnávkou golfu*. Každou neděli od čtrnácti hodin se budou naši trenéři věnovat zájemcům, provedou je základy golfových dovedností a odpoví na všechny dotazy. Cena pro dospělé je 400 Kč, pro dítě 200 Kč. Další novinkou pro ubytované v resortu je balíček *jeden plus jeden* (jeden za-

platí Fee, druhý hraje zadarmo). Ke stávajícím atraktivním balíčkům naší klubové nabídky, jako jsou *Golf pro začátečníky* nebo balíček *Golf speciál*, máme připraveny i akční balíčky pro hosty, kteří se ubytují v našem resortu (*Ubytuj se s golfem* nebo *Ubytuj se s ochutnávkou golfu*).

V Grosshofu pracuje celoročně také oddíl mládeže, který zve zájemce o golf z řad dětí a mládeže. Tréninky probíhají každý čtvrtek odpoledne. Přijďte se podívat a zkusit si pár úderů. První dva tréninky dětí a půjčení vybavení jsou zdarma. Stejně jako v předchozích letech připravujeme na prázdniny golfový camp pro děti, a to v termínu od 29.7. do 2.8. 2024. Camp je připraven pro úplné začátečníky i pro dětské hráče s HCP. Děti čeká i velmi zajímavý doplňkový program.



Veškeré podrobnosti ke všem aktivitám klubu najdete na stránkách Grosshofu, kde jsou uvedena i telefonní čísla pro vaše případné dotazy, na které vám rádi všichni členové našeho teamu odpoví.

Když si ke všem výše uvedeným aktivitám ještě představíte, co vše nabízí Broumovsko, přidáte nádhernou a kvalitní devítku jak pro pohodovou hru, tak i pro sportovní golf, zjistíte, že se určitě nejedná o *golfový resort na konci světa*.

Pavlaína Bitvarová

Čtení o trpaslících na Broumovsku

Skřítkci (nebo též trpaslíci) byli od středověku považováni za duše nekřtěnátek. Jejich výskyt byl sběrateli a vypravěči pověstí hojně zaznamenán i na širším Broumovsku.

Psal o nich německý učitel z Broumova **Johann Nepomuk Schaade** (1862–1924) ve sbírce *Was sich unsere Väter erzählten* (1903); český převod **Eva Koudelková** (1949): *Pověsti z Broumova* (2000), stejně jako polický knihkupec **Antonín Krtička-Polický** (1880–1952) ve své prvotině *Z královského hvozdu* (1920) i v prvním vydání své nejznámější knihy *Báje a pověsti z kraje Jiráskova* (1925) (v jejích reedicích už se pohádkové bytosti neobjevily). Vydavatelka a spisovatelka **Eva Koudelková** připomněla pověsti obou jmenovaných sběratelů, a nejen jejich, v moderních edicích *Broumovsko v pověstech* (2009) a *Police nad Metují a okolí v lidových vyprávěních* (2002, 2005). A trpaslíkům se věnovali i další krajo-
vými autoři a sběratelé.

Johann Nepomuk Schaade nachází trpaslíky v předměstí Broumova Olivětíně. Ve své sbírce píše o tajné chodbě ústící u Zwergenlochu ve strmé stěně pod lesem Ráj. Už název místa – Trpasličí díra – svědčí o přítomnosti skřítků. Do podobných míst usadil i malé, poněkud zlomyslné bytosti šedé mužičky. Oblékali se do kůry a lišejníků a bydleli pod pařezy. Další takový se měli zdržovat na místě bývalé cihelny za olivětinskou školou. Šedivý mužiček prý dal za vyučenou opilému zedníkovi v nedalekých Hynčicích. Ten byl cestou z hospody chtivý peněz z podivné ohně, který spatřil a v němž podle vyprávění měly být místo uhlíků kousky zlata. Místo zlata však na něho uhodil mužiček: *Chytil ho za vlas, strčil mu hlavu do ohně a křičel: „Doma máš ženu a dítě, nemáš co chodit do hospody!“ A mlátil zedníka do zad, až mu naskakovala krvavá jelita.* Pan učitel Schaade byl zřejmě bojovníkem za dobré mravy, a tudíž i proti alkoholismu. Na pomoc si vzal i skřítky.

Na Ostáši se nachází Trpasličí skála. Podle **Antonína Krtičky-Polického** prý u ní kovář z Pěkova jednou našel malé stvoření zavalené balvanem, jež volalo o pomoc. Když ho vyprostil, uviděl mužička s dlouhými bílými vousy až po pás, v zelených šatech a se zlatou korunkou na hlavě. Byl to král tr-

paslíků. Za odměnu dostal kovář pytel nejlepšího uhlí, kterého neubývalo. A v kapsách si ze skály, kam ho král vzal mezi své trpaslíky, přinesl plno dukátů. V radosti o své příhodě však přes zákaz trpasličího krále řekl ženě – a o všechno přišel.

Skřítek také, jak uvádí **Eva Koudelková** v knize *Od Homole k Hejšovině* (2006), hlídal poklad kousek za pruskou hranicí ve Stroužném pod Borem. Když zdejší krejčí v zimě poklad už skoro vykopával, skřítek na něho zavolal, že mu doma hoří. Krejčí viděl oheň a řítit se hasit. Dům však našel neposkozený a po ohni ani památky. Když se vrátil k pokladu, jáma nikde, jen závěj a pod ní zmrzlá zem.

O trpaslících pojednává v knize pověstí z kraje Adršpaško-teplických skal *Ze skal a z podskalí* (2010) i teplický badatel **Petr Hnyk** (1961). Podle jeho příběhu trpaslíci přišli do zdejších skal z hradu Rabenstein (zřejmě z Havraní na Českolipsku), neboť jejich klid zde rušily kostelní zvony (že je skřítkci nemají rádi, se dočteme i dále). Tak se i v Adršpachu objevily Trpasličí kameny. Trpaslíci se s místem sžili, dokonce si prý hrávali se zdejšími dětmi. Nakonec je i odtud vypudilo zvonění z nedalekých kostelů. Na klidnější místo je měl odvézt jeden sedlák. Trpaslíci mu slíbili bohatou odměnu, ovšem pod podmínkou, že se neotočí a nespátí náklad, který poveze. U konce dlouhé cesty sedlák zvědavosti neodolal, ohlédl se a v tu chvíli se koně nemohli pohnout z místa. Trpaslíci složili náklad a bez vyplacení odměny zmizeli v lese.

Podobné motivy najdeme i v pověstech ze Stárkova, který byl hlavním městem skřítků a o kterém jejich příznivci tvrdí, že se původně jmenoval Zwerckstadt, Trpasličí město. Skřítkci zde sídlili ve skalnaté roklí poblíž Vysokého kamene, kde těžili zlato a stříbro. Podle **Schaadeho** rudu tavili na mostě u Bystrého a cenný kov ukládali v hoře Turov.

Ve sborníku *Maternice* (1948) věnovala stárkovským skřítkům půvabnou pohádku, napsanou v nářečí, lidová spisovatelka



Trpasličí skály v Adršpachu

Františka Semeráková (1891–1971). Malý Floriánek z Hronova dostal darem od čepičáře vytouženou beraničku. Máma doma ale nevěřila, že ji neukradl. S pocitem křivdy se šel klouček vyplatat k tetě do Dřevíče, jenže zabloudil. Našli ho trpaslíci a udělali ho svým králem: *Uš na cestě mezi stromama něco zasvítlo. Třá bílý stavení tam uzadu vot Starkova. Ale umalý chvilce zasej něco svítí. Kouk na tu stranu a lek se ale náramně. Cák to tam je? To uš u něj stojej samí malí chasničkové, zelený, červený, modrý, žlutý bundičky maj, rejžny kalhoty, zrouna jako kjet vedle kjetu. Chasničkové, né mladý, fousatý a drobátko schrbený. Každý má hlavu čepičku do špičky a taky ve ušech barvách. (...) „Sme bez krále a starej král, neš umřel, nám nakázal: Aš k vám přide novej mladěj, toho poznáte podle zlatý koruny na hlavu. A ty i máš.“ Utom si Florijánek šáh na hlavu a vopraudu,*

beranička vot Mikuláše byla pryč a namísto ní má něco tvrdýho, myslím, že korunu. Kluk ale trpaslíkům vysvětlil, že kralování není pro něj a že by radši domů. Trpaslíci mu vyhověli, vyvedli ho z lesa a na cestu mu naplnili kapsy zlatem.

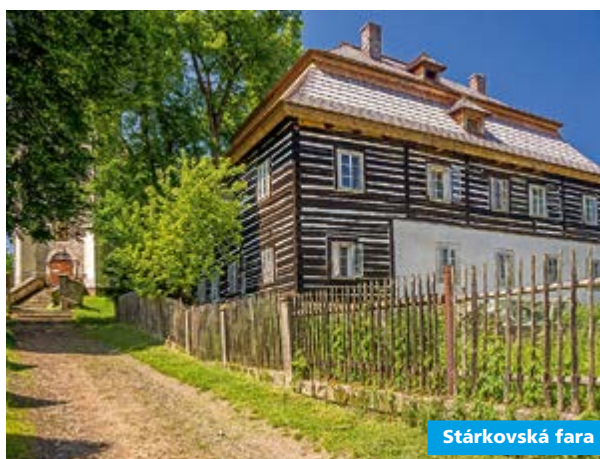
K odchodu ze Stárkova podle **Schaadeho** pověstí trpaslíky přiměl nesnesitelný zvuk kostelních zvonů. I zdejší kluci jim prý dělali různé nepřístojnosti. Trpaslíci se zasmušili a přestěhovali se do nedalekého Turova, kde svůj poklad dosud hlídají. Turov, podobně jako Blaník, je v kraji znám pobytem bájněho vojska. Že spolu s ním vrch sdílejí trpaslíci, ví málokdo. Až se budete kochat výhledy na jeho krásné okolí, dávejte prosím pro jistotu pozor, na co šlapete.

Jan Meier,

foto: Linda Krecbachová, Stanislav Stařík, ilustrace: Marcela Tojnarová



Trpasličí rokle u Stárkova



Stárkovská fara



PŘEHLED KULTURNÍCH A DALŠÍCH SPOLEČENSKÝCH AKCÍ V REGIONU BROUMOVSKA

Květen 2024

1.5. 18:00

ZA POKLADY BROUMOVSKA

festivalová předehra,
Matthias Kirschner
Kláster Broumov, sál Dřevník

4.5.

VERNISÁŽ VÝSTAVY – DAVID TUREČEK

Broumov, klášterní zahrada
(výstava potrvá do 27.10.)

4.5.

VERNISÁŽ VÝSTAVY – ANNA NEBOROVÁ

Broumov, klášterní zahrada
(výstava potrvá do 23.6.)

4.5. 16:00

ADRŠPACH – SKÁLY – SKLO

Vernisáž výstavy Upomínkové sklo a porcelán
konce 19. a počátku 20. století.
Dolní Adršpach, zámek

5.5.

VELKÝ OKRUH 2024

Speciální prohlídka všech zpřístupněných
objektů Hornického skanzenu
Žacléř, Hornický skanzen

11.5. 9:00

S GEOLOGEM NA HŘEBEN JAVOŘÍCH HOR

Komentovaná exkurze
Vižňov

16.5. 18:00

OD NO FUTURE K FUTURE ON!

Přednášející: Mgr. Bohumil Kartous, Ph.D.
Kláster Broumov, sál Kreslírna

25.5. 18:00–22:00

BROUMOVSKÁ MUZEJNÍ NOC

Večer otevřených památek
Broumov

25.5. 8:30

S GEOLOGEM ZA BOŽANOVSKÝM PÍSKOVCEM

Komentovaná exkurze
Božanov

Červen 2024

6.6. od 14:00

150 LET ŠKOLY V BEZDĚKOVĚ NAD METUJÍ

Bezděkov n. M., prostor školy a areál
u kostela

7. 6. od 18:00

DOBROČINNÝ VEČER PRO BROUMOVSKO

Kláster Broumov, Opatské sály

7.–9.6

VÝCHODOČESKÁ PŘEHLÍDKA VENKOVSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ

Police nad Metují

8.6. 9:00

S GEOLOGEM OD PRAMENE K PRAMENI ANEB Z KARBONU DO KŘÍDY

Komentovaná exkurze
Hronov

8.6. od 13:00

VINUM & CETERA

Ochutnávka nejlepších českých
a moravských vín
Kláster Broumov

15.6. 18:00

ZA POKLADY BROUMOVSKA

doprovodný program festivalu: The Blues
Brothers, Kláster Broumov, sál Dřevník

15. 6.

DEN ZÁMKU

Slavnost s otevřením výstavy „Zámek s vůní
benzínu. Automobily a šlechta v českých
zemích do roku 1945“
Dolní Adršpach, zámek

20.6.

VERNISÁŽ VÝSTAVY – JIŘÍ SURŮVKA

Kláster Broumov, Dětská galerie Lapidárium
(výstava potrvá do 14.9.)

22.6. 10:00

BROUMOVSKÝ BIKE

Závod horských kol
Martínkovice, Chata pod Korunou

22.6. od 9:00

SVATOJÁNSKÝ JARMARK

Ždár nad Metují

29.6.

VERNISÁŽ VÝSTAVY

– MICHAL ŠKODA

Broumov, klášterní zahrada
(výstava potrvá do 25.8.)

29.6. 13:00

TOUR DE TORPÉDO

Cyklistický recesistický závod
Nížká Srbská, hospoda U Božky

30.6.

BEZDĚKOVSKÁ POUŤ

Bezděkov n. M., hřiště TJ Sokol

Červenec 2024

3.7. 19:00

VARHANNÍ LÉTO

Ladislav Šikut – varhany, Michaela Jeklová
– soprán, barokně klasicistní recitál
Broumov, kostel sv. Petra a Pavla

3.–6.7.

KUP KOLO MTB TRILOGY

Etapový závod horských kol a enduro
Teplice nad Metují

6.7. 19:00

VARHANNÍ LÉTO

Jiří Tymel – varhany
Červený Kostelec, Žižkův sbor ČCHS

6.7.

ČESKO-POLSKÁ PŘÁTELSKÁ CYKLOJÍZDA

Dopoledne přednáška o cyklistice,
odpoledne vyjížďka
Broumov

9.7. 7:30

EXKURZE ZA PTAČÍM ZPĚVEM

Exkurze se zoologem správy CHKO
Broumovsko
Adršpach

11.7. 19:00

VARHANNÍ LÉTO

Ondřej Valenta – varhany
Bezděkov n. M., kostel sv. Prokopa

13.7. 8:30

S GEOLOGEM ZA PRVOHORNÍMI SOPKAMI JAVOŘÍCH HOR

Komentovaná exkurze
Šonov

16.–20.7.

MALÉ LETNÍ DIVADLENÍ

Divadelní festival
Broumov, klášterní nádvoří

18.7. 19:00

VARHANNÍ LÉTO

Ladislav Šikut – varhany, Klára Dušánková
– soprán, Teplice n. M., kostel sv. Vavřince

25.7. 19:00

VARHANNÍ LÉTO

Jiří Tymel – varhany
Martínkovice, kostel sv. Jiří a Martina

27.7.

BIGBOŠ KŘINICE

– HUDEBNÍ FESTIVAL

Vystoupí Michal Pavlíček a další
Křinice

27.7. 8:00

SPECIÁLNÍ KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA ADRŠPAŠSKÝCH SKAL S GEOLOGEM A HOROLEZCEM

Komentovaná exkurze
Adršpachské skály, vstup

28.7.–3.8.

LETNÍ HORNOVÉ KURZY

Koncerty pro veřejnost
Kláster Broumov

28.7.–27.8.

PAMĚŤ NÁRODA

Venkovní výstava, Broumov, Mírové náměstí

29.7.–2.8.

GOLFOVÝ CAMP PRO DĚTI

Broumov, Golfový klub Grosshof

Srpen 2024

1.8. 19:00

VARHANNÍ LÉTO

Michal Novenko – varhany
Teplice n. M., kostel Panny Marie Pomocné

8.8. 19:00

VARHANNÍ LÉTO

Barokní soubor Víta Mišoně
Broumov, kostel Panny Marie

10.8.

PETROVICKÉ ZATÁČKY

Sportovně společenská akce
Police nad Metují

10.8. 9:00

VELKÁ VÝPRAVA TEPLICKÝMI SKALAMI

Komentovaná exkurze
Teplice nad Metují

15. 8. 19:00

VARHANNÍ LÉTO

Ladislav Šikut – varhany, Klára Dušánková
– soprán, Broumov, kostel sv. Václava

15. a 16.8.

DOBŘÉ DÍLO

Premiéra a repríza nové divadelní inscenace
o osobnostech Broumovska
Kláster Broumov

16.–18.8.

KVÍČEROVSKÁ POUŤ

Police nad Metují

22.8. 19:00

VARHANNÍ LÉTO

Lukáš Petřivalský – varhany
Police n. M., kostel Nanebevzetí Panny Marie

22.–25.8.

MEZINÁRODNÍ HOROLEZECKÝ FILMOVÝ FESTIVAL

Teplice nad Metují

25.8.

BĚH TEPLICKÝMI SKALAMI

Teplice nad Metují

28.9.

VELKÝ OKRUH 2024

Speciální prohlídka všech zpřístupněných
objektů Hornického skanzenu
Žacléř, Hornický skanzen

29. 8. 19:00

VARHANNÍ LÉTO

Ladislav Šikut – varhany, Michaela Jeklová
– soprán, romantický recitál
Teplice n. M., kostel Panny Marie Pomocné

31.8.

VERNISÁŽ VÝSTAVY

– BRONISLAVA BAKULE MALÁ

Broumov, klášterní zahrada
(výstava potrvá do 27.10.)

Září 2024

3.9. 19:00

VARHANNÍ LÉTO

Lidmila Urbanová – varhany, Hana Friede
– flétna, Jana Šimková – violoncello
Červený Kostelec, kostel sv. Jakuba

7.9.

REDPOINT RALLYE SUDETY

30. ročník závodu horských kol
Teplice nad Metují

7.9. od 13:00

BURČÁKOBANÍ

Kláster Broumov

14.9. start 7:00–10:00

TEPLICKO-ADRŠPAŠSKÁ 33

turistický pochod
Teplice n. M., koupaliště

14.9. 9:00

S GEOLOGEM ZA UHLÍM HRONOVSKA

Komentovaná exkurze, Hronov

21.9.

KATOVSKÁ TRČÍTKA

Turistický pochod
Stárkov

21.9. od 8:30

PODZIMNÍ TRH

Kláster Broumov

26.9.

VERNISÁŽ VÝSTAVY

– JULIUS REICHEL

Kláster Broumov, Dětská galerie Lapidárium
(výstava potrvá do 14.12.)

Říjen 2024

12.10. 9:00

S GEOLOGEM PO BROUMOVSKÝCH STĚNÁCH III

Komentovaná exkurze
Police nad Metují

**PODROBNĚJŠÍ INFORMACE
NALEZNETE NA WEBOVÝCH
STRÁNKÁCH:**

 **NAŠE
BROUMOVSKO**
www.nase.broumovsko.cz

Koupaliště na Broumovsku



Police nad Metují

Koupaliště Police nad Metují

Příjemné osvěžení v parných dnech vám jistě nabídne koupaliště v Polici nad Metují, které se nachází asi 10 minut chůze od centra města ve směru na Suchý Důl. V loňském roce bylo celé koupaliště rekonstruováno. Čeká vás tam 25 metrový bazén pro plavce, bazén pro neplavce a dětské brouzdaliště. Je zde možnost zahrát si stolní tenis a kuželky. K dispozici jsou herní prvky, plavecké pomůcky i knihy. Pokud vám z vody vyhládne, můžete se jít občerstvit do kiosku, který nabízí teplá jídla, pivo, nealko nápoje a několik druhů zmrzliny. Vstupné, otevírací doba a teplota vody je na webu www.sportvpolic.cz.

AQA Land Meziměstí

Areál, který najdete u hlavní cesty směrem na Vižňov, nabízí bazén se čtyřmi plaveckými dráhami o délce 25 m s hloubkou 180 cm, dále bazén nepravidelného oválného tvaru s množstvím vodních chrlíčů a masážních trysek s hloubkou do 120 cm a pro zábavu nejmenších je zde připraven tobogán a množství skluzavek. Mimo bazénů a koupacích prvků zde naleznete víceúčelové sportoviště s umělým povrchem pro volejbal, nohejbal či líný tenis, minigolf, dětský koutek, hřiště, pískoviště, kolotoč nebo houpačky. V areálu je k dispozici občerstvení a připojení k wi-fi. Informace na www.koupaliste.mezimesti.cz.

Koupaliště Teplice nad Metují

Přírodní historické koupaliště s vodou čištěnou bez chemie pouze pomocí pískových filtrů, se nachází cca 500 m od centra města. Využít můžete bazén se skokanským můstkem s 1,5 m stupněm a 3 m prknem. Pro nejmladší návštěvníky je připraven dětský kolotoč, houpačky, stolní tenis, ruské kuželky nebo líný tenis. Pro ty větší zase volejbalové a nohejbalové hřiště. Půjčit si můžete míče, slunečníky a lehátka. Občerstvení zajišťuje bufet s nabídkou rychlého občerstvení, nanuků, cukrovinek, studených i teplých nápojů. Aktuálně na www.teplicenadmetuji.cz/volny-cas/koupaliste/

BCB Koupálo Janovičky

Sportovně-kulturní areál s přírodní nádrží vhodnou ke koupání se nachází na Janovičkách u Broumova. Připraveno je zde mnoho skvělých adrenalinových aktivit jako pumptrack, paddleboard, slackline, trampolína aj. Občerstvení v areálu je zajištěno. Provozovatelé Koupálo stále vylepšují, a tak i letos na nás jistě čeká nějaké překvapení.

www.bcb-janovicky.cz/koupalo/



Koupálo Janovičky

Koupaliště Nowa Ruda

Polské město Nowa Ruda, které je od Broumova vzdálenou pouze 20 minut autem, se pyšní novou atrakcí pro volný čas a rekreaci – venkovním koupalištěm. Vstup do bazénů je zcela zdarma. Návštěvníkům a turistům areál nabízí dva vyhřívané bazény, skokanský můstek, bazén s tobogánem a atrakcemi pro děti a mládež, stolní tenis i plážové sportoviště pro míčové hry.

Zalew v polském Radkovic

Hezké přírodní koupaliště je od nás dostupné mimo jiné i na kole nebo pěšky přes Božanov–Studenou vodu. Kromě koupání se zde konají také koncerty a další kulturní program a k zapůjčení je vybavení pro vodní sporty. Zkusit si tu navíc můžete třeba plážový volejbal.



Nowa Ruda



Meziměstí



Teplice nad Metují

Děkujeme partnerům Společnosti pro destinační management Broumova, o. p. s.

CzechTourism



Penzion pod Křížovým vrchem



ZAMEČEK



REGION BROUMOVSKO

Navštivte romantická skalnatá zákoutí **Teplicko-adršpašska** (1), malebná údolí a příkré svahy **Policka** (2) či tichou **Broumovskou kotlinu** (3) s mnoha unikátními barokními památkami.



Informační centrum
Broumov

Internet: **www.broumov-mesto.cz**

Telefon: **491 524 168**

Turistické informační centrum
Police nad Metují

Internet: **www.policko.cz**

Telefon: **491 421 501**

Turistické informační centrum
Teplice nad Metují

Internet: **www.teplickeskaly.cz**

Telefon: 491 581 197

Turistické informační centrum
Adršpašské skály

Internet: www.adrspasskeskaly.cz

Telefon: **491 586 012**

Informační centrum
Dolní Adršpach – zámek

Internet: www.obecadrspach.cz

Telefon: **491 423 979**

Informační centrum
Meziměstí

Telefon: **702 014 026**

www.broumovsko.cz